

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เจตนารมณ์ของการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศต่างๆคือการสร้างหลักประกันในการดำรงชีพขั้นพื้นฐานให้แก่แรงงาน โดยเฉพาะแรงงานแรกเข้าที่ยังขาดทักษะในการทำงาน ซึ่งอาจถูกนายจ้างกดค่าแรงให้ต่ำกว่าที่จะดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพได้¹ สำหรับประเทศไทยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 3 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 ให้กระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งคณะกรรมการค่าจ้างทำหน้าที่พิจารณากำหนดค่าจ้างขั้นต่ำซึ่งลูกจ้างควรจะได้รับ คณะกรรมการค่าจ้างเป็นองค์กรไตรภาคีประกอบด้วย ประธานและกรรมการอื่นรวมไม่น้อยกว่า 9 คน และไม่เกิน 15 คน ในจำนวนนี้ต้องมีการแต่งตั้งผู้แทนจากฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างอย่างน้อยฝ่ายละ 3 คน² คณะกรรมการค่าจ้างได้มีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่มีผลบังคับใช้ครั้งแรก เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 โดยเริ่มบังคับใช้ใน 4 จังหวัดคือ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี ในอัตราวันละ 12 บาท ต่อมาได้ขยายขอบเขตการบังคับใช้ออกไปทั่วราชอาณาจักรในปี พ.ศ. 2517 ซึ่งมีการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำไว้ไม่เกิน 3 อัตรา คือวันละ 16 บาท ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันละ 18 บาท ในจังหวัดอุดรธานี นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี ภาคกลางและภาคใต้ ส่วนจังหวัดที่เหลือมีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 20 บาท และหลังจากนั้นได้มีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามภาวะเศรษฐกิจ สังคม และภาวะการจ้างงานที่เปลี่ยนแปลงไปอีกหลายครั้ง³ โดยคณะกรรมการค่าจ้างซึ่งเป็นองค์กรส่วนกลางเป็นผู้พิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทั่วประเทศ โดยส่วนใหญ่จะกำหนดอัตราค่าจ้างเป็น 3 อัตรา สำหรับใช้กับกลุ่มจังหวัด 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่กรุงเทพมหานคร จังหวัดปริมณฑล และภูเก็ต ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสูงสุด กลุ่มที่ 2 ได้แก่กลุ่มจังหวัดที่มีการจ้างงานสูง เช่น ระนอง พังงา ชลบุรี สระบุรี นครราชสีมา และเชียงใหม่ เป็นกลุ่มที่มีอัตราค่าจ้าง

¹ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน.รายงานการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรม.2547.หน้า 1

² อ้างแล้ว หน้า 22

³ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน.รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง ความจำเป็นในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ. 2547.หน้า 2-3

รองลงมา ส่วนกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มจังหวัดที่เหลือ จำนวน ประมาณ 63 จังหวัด ใช้อัตราค่าจ้างขั้นต่ำอัตราเดียวกัน หรือเรียกโดยสรุปว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศจะมี 3 เขต

ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ได้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจในประเทศไทย ทำให้เกิดการว่างงานอย่างมาก กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (ซึ่งแยกส่วนราชการที่มีภารกิจด้านแรงงาน และสวัสดิการสังคมจากกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2536 จัดตั้งเป็นกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งรวมทั้งภารกิจด้านค่าจ้างด้วย) ได้สรุปปัญหาว่าแนวทางการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำขณะนั้นไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่สะท้อนให้เห็นสภาพเศรษฐกิจ และการครองชีพของประชาชนในจังหวัด รวมทั้งเป็นอุปสรรคต่อการจ้างงานและกระจายการลงทุนไปสู่ภูมิภาค เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงมีแนวคิดให้มีการกระจายการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้กับจังหวัด เพื่อให้จังหวัดสามารถเสนอแนะอัตราค่าจ้างขั้นต่ำซึ่งเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และแรงงานท้องถิ่นโดยไม่ต่ำกว่าอัตรากลางที่คณะกรรมการค่าจ้างเป็นผู้กำหนด⁴ ในการดำเนินการดังกล่าวได้มีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ได้ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ลงวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2515 และยกร่างประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยให้อำนาจคณะกรรมการค่าจ้าง ในการแต่งตั้งคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด ซึ่งต่อมาได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2541 และได้มีการนำบทบัญญัติดังกล่าวไปใส่ไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541⁵

การประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญเกี่ยวกับกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด โดยเปลี่ยนจากระบบค่าจ้างขั้นต่ำเดิมมีอัตราแตกต่างกันเพียง 3 เขต มาสู่ระบบค่าจ้างขั้นต่ำที่มีจำนวนอัตรามากเท่ากับจำนวนจังหวัดในประเทศไทย และองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างจะมีคณะกรรมการค่าจ้างจังหวัดที่จะได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการค่าจ้างให้ทำหน้าที่พิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำที่เหมาะสมกับท้องถิ่นนั้น ๆ แล้วจึงส่งความเห็นดังกล่าวมาให้คณะกรรมการค่าจ้างพิจารณาอีกต่อหนึ่ง

⁴ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. รายงานการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรม. 2547. หน้า 23

⁵ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ. 2548. หน้า 6

จากสารของ พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ มีทั้งสิ้น 2 อัตรา ได้แก่ (1) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐาน หมายถึง อัตราค่าจ้างต่ำสุด ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการค่าจ้าง ผู้ประกอบการที่จ่ายค่าจ้างต่ำกว่าอัตรานี้ถือว่าผิดกฎหมาย (2) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ หมายถึง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่คณะกรรมการค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดเป็นผู้เสนอให้กับคณะกรรมการค่าจ้างกลาง โดยจะกำหนดให้มีอัตราไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐาน ในกรณีที่ไม่มีมีการประกาศกำหนด อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ให้ถือว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐานเป็นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดด้วย

ในส่วนของคณะกรรมการค่าจ้างเป็นองค์กรไตรภาคี ประกอบด้วยผู้แทน 15 คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธาน และมีผู้แทนฝ่ายรัฐบาล 4 คน ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง 5 คน และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง 5 คน ส่วนคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด ประกอบด้วย ผู้แทนฝ่ายรัฐบาล ผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และนายจ้าง รวมไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย ผู้แทนภาครัฐ ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ฝ่ายละเท่ากัน เป็นอนุกรรมการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการฯ และให้แรงงานจังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเป็นหน่วยงานดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาเพื่อคัดเลือกผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ส่วนผู้แทนภาครัฐให้แรงงานจังหวัดเสนอรายชื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาสรรหา ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดเพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการค่าจ้าง คณะอนุกรรมการจะต้องศึกษาและพิจารณาข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับอยู่ประกอบด้วยข้อมูลข้อเท็จจริงอื่นที่มีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประชาชนในจังหวัด ทั้งนี้ให้คณะกรรมการฯ ศึกษาผลกระทบหากมีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดด้วย⁶

ทั้งนี้ การพิจารณาวินิจฉัย กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการค่าจ้าง โดยพิจารณาจากอัตราที่จังหวัดเสนอ

⁶ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน, รายงานการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรม, 2547, หน้า 24

จังหวัดกำแพงเพชร มีคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำชุดแรกของจังหวัด ตามคำสั่งคณะกรรมการค่าจ้างกลาง ที่ 046/2542 ลงวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2542 และหลังจากนั้นได้มีการแต่งตั้งอนุกรรมการตามที่คณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการ อัตราค่าจ้างขั้นต่ำเสนออีก 2 ชุด อนุกรรมการชุดปัจจุบันได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการ ค่าจ้างที่ 48/2548 ลงวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2548 ซึ่งมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 2 ปี

จากการที่ผู้จัดทำผลงานได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานค่าจ้าง ของสำนักงานแรงงานจังหวัด ตั้งแต่เริ่มแรกเมื่อปี พ.ศ. 2543 จนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548 พบว่ามีข้อเท็จจริงหลายประการที่น่าสนใจศึกษาการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด กำแพงเพชร เพื่อทราบความเป็นมา วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ผลการ ดำเนินงานของคณะกรรมการ ปัญหา ข้อจำกัด และเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ได้ศึกษาและ นำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานต่อไป ผู้จัดทำผลงานจึงได้จัดทำรายงานผล การศึกษาการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดกำแพงเพชรขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด กำแพงเพชร

1.2.2 เพื่อทราบถึงวิธีการ การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดกำแพงเพชร

1.2.3 เพื่อทราบปัญหา และข้อจำกัดในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ของจังหวัดกำแพงเพชร

1.2.4 เพื่อทราบถึงผลการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด กำแพงเพชรเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

1.2.5 เพื่อเสนอความเห็นของผู้ศึกษาและเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานเรื่องอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

การทราบถึงประวัติความเป็นมาของการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด กำแพงเพชร ในช่วงปี พ.ศ.2543 – พ.ศ. 2548 และนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ในการปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

1.4 วิธีการศึกษา

1.4.1 ศึกษาจากข้อมูลแหล่งทุติยภูมิ ได้แก่

1.4.1.1 เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำที่สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานพิมพ์เผยแพร่

1.4.1.2 รายงานการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2548

1.4.2 ศึกษาจากกรณีศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร

โดยนำเสนอผลการศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์เพิ่มเติมและแสดงความเห็นของผู้ศึกษาไปพร้อมกันในแต่ละประเด็นที่ศึกษา

1.5 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2548

บทที่ 2

การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

ในบทนี้จะกล่าวถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสารที่สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน พิมพ์เผยแพร่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรายงานผลการศึกษาต่อไป ดังนี้

2.1 ความหมายของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum Wage) ในการประชุมของผู้เชี่ยวชาญองค์การแรงงานระหว่างประเทศ เมื่อปี 1967 ให้ความหมายว่า “เป็นเงินค่าจ้างที่เพียงพอต่อความจำเป็นของลูกจ้างในการดำรงชีวิต ความเพียงพอดังกล่าวหมายความว่าความถึงอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การศึกษาและสันติภาพ ซึ่งจำนวนหรือปริมาณนั้น ให้ขึ้นอยู่กับความสามารถในด้านเศรษฐกิจ และและพัฒนาการทางวัฒนธรรมในแต่ละประเทศ”

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ให้อำนาจคณะกรรมการค่าจ้างในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งคณะกรรมการค่าจ้างได้นำหลักการสากลตามแนวทางขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) มาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาโดยให้ความหมายสำหรับ “อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ” ว่า “เป็นอัตราค่าจ้างสำหรับลูกจ้างที่ไม่มีฝีมือคนเดียวเมื่อแรกเข้าทำงาน คณะกรรมการค่าจ้างได้กำหนดเป็นอัตรารายวัน โดยได้คำนวณบนพื้นฐานของค่าใช้จ่ายที่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต 30 วันต่อเดือน”¹

2.2 คณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

ตามระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างว่าด้วยคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด พ.ศ. 2547 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จำนวนไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยอนุกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนฝ่ายรัฐบาล ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ฝ่ายละเท่ากัน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานอนุกรรมการ และแรงงานจังหวัดเป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ

¹ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. กรอบแนวทางการเสนอแนะและการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ. 2546. หน้า 1

สำหรับการได้มาของผู้แทนแต่ละฝ่าย ให้สำนักงานแรงงานจังหวัดเสนอรายชื่อผู้แทนฝ่ายรัฐบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาสรรหาตามที่เห็นสมควร ส่วนผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้าง กระทรวงแรงงานได้มีคำสั่งที่ 151/2547 ลงวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2547 แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับผิดชอบด้านแรงงาน เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนส่วนราชการที่จังหวัดเห็นสมควร 1 ราย ผู้แทนฝ่ายนายจ้างที่จังหวัดเห็นสมควร 3 ราย ผู้แทนฝ่ายลูกจ้างที่จังหวัดเห็นสมควร 3 ราย โดยมีสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ สำหรับวิธีการดำเนินการนั้น ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างว่าด้วยคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและคู่มือขั้นตอนการดำเนินงานสรรหาคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

เมื่อได้รายชื่อผู้แทนฝ่ายภาครัฐ ฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้างครบแล้วให้นำเสนอรายชื่อต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเสนอคณะกรรมการค่าจ้างพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

คณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับอยู่ มาตรฐานการครองชีพ ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของลูกจ้าง และข้อเท็จจริงทางสังคม และเศรษฐกิจในจังหวัดเพื่อกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด

2. พิจารณาเสนออัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดต่อคณะกรรมการค่าจ้าง

3. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการค่าจ้างมอบหมาย

ทั้งนี้ อำนาจในการพิจารณาวินิจฉัย กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำยังคงเป็นของคณะกรรมการค่าจ้าง โดยพิจารณาจากอัตราที่จังหวัดเสนอ

(ก่อนหน้าที่จะใช้ระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างว่าด้วยคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ พ.ศ. 2547 การได้มาซึ่งอนุกรรมการทั้ง 3 ฝ่ายเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างกลางว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ การได้มาซึ่งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายลูกจ้างในคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด พ.ศ. 2541 ซึ่งการได้มาซึ่งผู้แทนแต่ละฝ่ายมีสาระสำคัญ เช่นเดียวกับระเบียบฯ พ.ศ. 2547)

2.3 การประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

ตามระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างกลางว่าด้วยองค์ประชุมและวิธีดำเนินงานของคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด พ.ศ.2542 กำหนดเรื่องการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำไว้ดังนี้

2.3.1 ประเภทของการประชุมมี 2 ประเภทคือ

- (1) การประชุมทั่วไป
- (2) การประชุมเพื่อพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

2.3.2 องค์ประชุม

(1) การประชุมทั่วไป

ต้องมีอนุกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมด โดยมีอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง และอนุกรรมการฝ่ายลูกจ้าง อย่างน้อยฝ่ายละ 1 คน จึงจะเป็นองค์ประชุม

(2) การประชุมเพื่อพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

ต้องมีอนุกรรมการเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า สองในสาม ของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมด โดยมีอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง และอนุกรรมการฝ่ายลูกจ้างอย่างน้อยฝ่ายละ 2 คน จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าองค์ประชุมไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในข้อ (2) ให้มีการประชุมอีกครั้งภายใน 15 วัน นับแต่วันทีนัดประชุมครั้งแรก ซึ่งการประชุมครั้งหลังนี้ แม้ไม่มีอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง หรืออนุกรรมการฝ่ายลูกจ้างเข้าร่วมประชุม ถ้ามีอนุกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมดก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

2.3.3 ประธานที่ประชุม

ในการประชุมคราวใดถ้าประธานอนุกรรมการ ไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้อนุกรรมการที่มาประชุมเลือกอนุกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

2.3.4 ผู้เข้าร่วมประชุม

การประชุมของคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดไม่พึงให้ผู้อื่นมาร่วมนอกจากเจ้าหน้าที่ และผู้ที่คณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดเชิญมาให้ข้อเท็จจริง

2.3.5 การลงมติ

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก อนุกรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

สำหรับการประชุมเพื่อพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดต้องได้มติดังน้อยสองในสามของอนุกรรมการที่เข้าประชุม

2.3.6 บันทึกการประชุม

บันทึกการประชุมของคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดให้จัดทำเป็นเอกสารปกปิด ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517

2.4 ปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

ตามกรอบแนวทางการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ² คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดว่าตามมาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กำหนดว่าในการพิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำให้ศึกษา และพิจารณาหลักเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. **กลุ่มที่ 1** กลุ่มหลักเกณฑ์ด้านความจำเป็นในการครองชีพของลูกจ้าง มี 5 หลักเกณฑ์ ได้แก่
 - 1.1 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับอยู่
 - 1.2 ดัชนีค่าครองชีพ
 - 1.3 อัตราเงินเฟ้อ
 - 1.4 ราคาของสินค้า
 - 1.5 มาตรฐานการครองชีพ
2. **กลุ่มที่ 2** กลุ่มหลักเกณฑ์ด้านความสามารถในการจ่ายของนายจ้าง มี 3 หลักเกณฑ์
 - 2.1 ต้นทุนการผลิต
 - 2.2 ความสามารถของธุรกิจ
 - 2.3 ผลผลิตภาพแรงงาน

² สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง. กรอบแนวทางการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด. 2547. หน้า 1

3.กลุ่มที่ 3 กลุ่มหลักเกณฑ์ด้านเศรษฐกิจและสังคม มี 2 หลักเกณฑ์ ได้แก่

3.1 ผลผลิตสัมพัทธ์มวลรวมของประเทศ

3.2 สภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

ในการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการค่าจ้าง ให้คณะอนุกรรมการฯ ใช้ข้อมูลตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

กลุ่มหลักเกณฑ์ที่ 1 ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณา มี 2 ชุด ได้แก่

(1) ผลการสำรวจค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรม จัดทำโดยกลุ่มงานพัฒนาระบบรายได้และค่าจ้างขั้นต่ำ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อ 1.1 และ 1.5

(2) ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปของจังหวัด (ถ้าจังหวัดใดไม่มีข้อมูลระดับจังหวัดให้ใช้ข้อมูลระดับภาค) จัดทำโดยสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อ 1.2 ,1.3 และ 1.4

กลุ่มหลักเกณฑ์ที่ 2 ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณา มี 2 ชุด ได้แก่

(1) ต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการบิกิจการ ผลผลิตและรายรับของสถานประกอบการบิกิจการ เป็นข้อมูลการสำรวจอุตสาหกรรม (ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจให้กระทรวงอุตสาหกรรม) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อ 2.1

(2) ข้อมูลการชำระภาษีนิติบุคคล หรือภาษีการค้า จากสำนักงานสรรพากรจังหวัดหรือข้อมูลอื่นตามที่คณะอนุกรรมการฯ เห็นสมควร เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อ 2.2

กลุ่มหลักเกณฑ์ที่ 3 ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณา มี 2 ชุด ได้แก่

(1) ผลผลิตสัมพัทธ์มวลรวมของจังหวัด และอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด(GPP) จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อ 3.1

(2) ข้อมูลที่แสดงถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และแรงงานของจังหวัด เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อ 3.2 ได้แก่

- การเลิกจ้างของจังหวัด
- จำนวนสถานประกอบการของจังหวัด

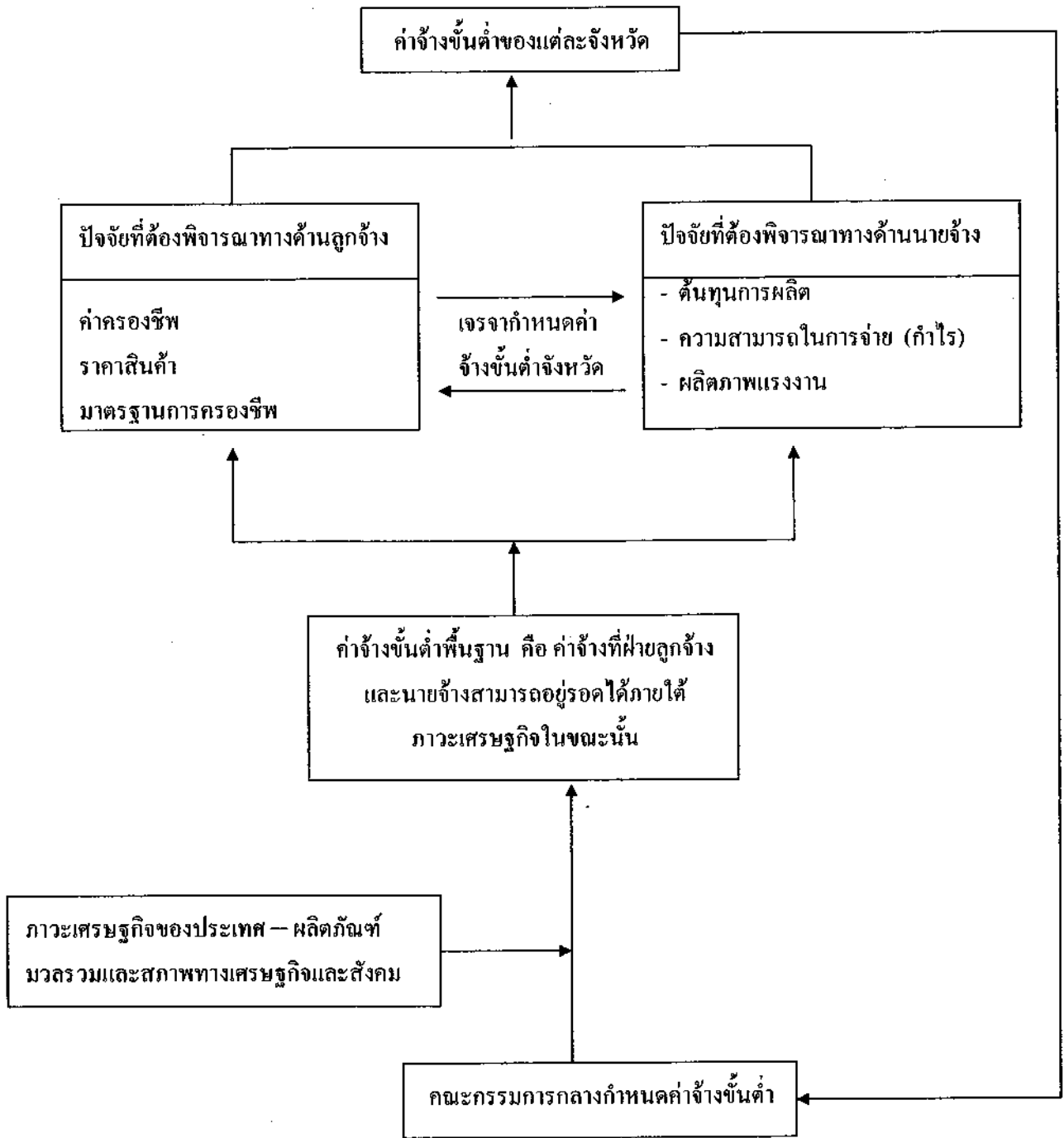
} ข้อมูลจากสำนักงาน
ประกันสังคมจังหวัด

- จำนวนลูกจ้างของจังหวัด
- ผลการตรวจแรงงานเรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และสถานการณ์ด้านแรงงานสัมพันธ์ของจังหวัด ข้อมูลจากสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด
- การจัดหางานของจังหวัด ข้อมูลจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด
- กำลังแรงงาน การมีงานทำ และการว่างงานของจังหวัด ข้อมูลจากการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากร (Labour Force Survey) สำนักงานสถิติจังหวัด
- ภาวะการลงทุนโดยทั่วไปของจังหวัด (รวมทั้งการส่งเสริมการลงทุนของจังหวัด) ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และสำนักงานพาณิชย์จังหวัด
- ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควร

ในการพิจารณาข้อมูลทั้งหมด คณะกรรมการฯ ควรจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลแต่ละกลุ่มด้วย โดยให้นำหนักกับข้อมูลกลุ่มที่ 1 เป็นอันดับแรกประมาณร้อยละ 40 - 60 ให้นำหนักกับข้อมูลกลุ่มที่ 2 เป็นอันดับถัดมา และให้นำหนักกับข้อมูลกลุ่มที่ 3 เป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้ การให้นำหนักของข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการฯ และควรคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจของจังหวัดหากมีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำด้วย รวมทั้งควรใช้ข้อมูลที่มีช่วงระยะเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน และใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด

ในการพิจารณากำหนดค่าจ้างขั้นต่ำนั้นถือเป็น game การเจรจาอย่างหนึ่ง โดยผู้เล่นประกอบด้วยฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้าง โดยมีภาครัฐเป็นตัวกลางและมีดัชนีที่เกี่ยวข้องกับสภาวะเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้นเป็นบรรยากาศพื้นฐานของการเจรจาดังแผนภูมิประกอบต่อไปนี้³

³ สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง. คู่มือประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โครงการ ประเมินผลการกระจายอำนาจการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ. 2545. หน้า 14

ภาวะเศรษฐกิจหรือบรรยากาศพื้นฐานดังกล่าวมีผลอย่างมากต่อผลลัพธ์ที่ได้ของการเจรจาต่อรอง กล่าวคือ ถ้าภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงที่กำลังเจริญเติบโต การเจรจาระหว่างผู้เล่นทั้งสองก็ไม่ตึงเครียดนัก และผลลัพธ์ของการตกลงก็อาจจะออกมาเป็นที่พอใจทั้งสองฝ่าย แต่ถ้าบรรยากาศไม่ดีผู้เล่นทั้งสองฝ่ายก็就会有ความกดดันมากขึ้น เช่น ความสามารถในการจ่ายของนายจ้างก็มีน้อย ความอยู่รอดของฝ่ายนายจ้างก็กำลังเป็นปัญหา ในขณะที่ฝ่ายลูกจ้างก็มีความกดดันจากการลดจำนวนการจ้าง ดังนั้น ผลลัพธ์จากการเล่นซึ่งได้แก่อัตราค่าจ้างขั้นต่ำก็อาจจะออกมาไม่ดีนัก โดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจจะไม่พอใจหรือไม่พอใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย

อย่างไรก็ตาม ภาครัฐต้องการหรือมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เกมการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำมีผลลัพธ์ในลักษณะของ win-win game กล่าวคือ ผลลัพธ์ที่ได้จะทำให้ผู้เล่นทั้งคู่ คือ ฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างอยู่รอดในภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น ๆ ⁴

⁴ อ้างแล้ว. หน้า 15

บทที่ 3

ผลการศึกษา

3.1. ประเด็นการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด ดังนี้

3.1.1 คณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร

- 3.1.1.1 อนุกรรมการภาครัฐ
- 3.1.1.2 อนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง
- 3.1.1.3 อนุกรรมการฝ่ายลูกจ้าง

3.1.2 การประชุมคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด

- 3.1.2.1 องค์ประชุม
- 3.1.2.2 ประธานการประชุม
- 3.1.2.3 ข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณา
- 3.1.2.4 งบประมาณ
- 3.1.2.5 วิธีการประชุม

3.1.3 ผลการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดและผลการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้าง

3.2 ผลการศึกษา

ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาตามประเด็นที่กำหนดในด้านของความเป็นมา ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น วิเคราะห์เพิ่มเติมและแสดงความคิดเห็นของผู้ศึกษาไปพร้อมกัน ดังนี้

3.2.1 คณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชรมีคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด ในช่วงปี พ.ศ.2543 – พ.ศ.2548 จำนวน 3 คำสั่ง ดังนี้

1. คำสั่งคณะกรรมการค่าจ้างกลางที่ 046/2542 ลงวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2542
2. คำสั่งคณะกรรมการค่าจ้างที่ 56/2545 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545
3. คำสั่งคณะกรรมการค่าจ้างที่ 48/2548 ลงวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2548

ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในด้านของการได้มาซึ่งอนุกรรมการแต่ละฝ่าย ตัวบุคคล และความรู้ ความสามารถโดยแยกเป็นอนุกรรมการแต่ละฝ่าย ดังนี้

3.2.1.1 อนุกรรมการภาครัฐ ตามระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างกลาง ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการได้มาซึ่งผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ในคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ พ.ศ. 2541 ข้อ 2 ระบุถึงผู้ดำรงตำแหน่งอนุกรรมการภาครัฐว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานอนุกรรมการ พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด และผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย หรือผู้แทนศูนย์พัฒนาภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทนส่วนราชการอื่นตามที่จังหวัดเห็นสมควรเป็นอนุกรรมการ โดยให้แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงข้อกำหนดดังกล่าวแล้วคณะอนุกรรมการภาครัฐ ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานอนุกรรมการ
2. อุตสาหกรรมจังหวัด	อนุกรรมการ
3. พาณิชย์จังหวัด	อนุกรรมการ
4. ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย หรือผู้แทนศูนย์พัฒนาภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทนส่วนราชการอื่นที่จังหวัดเห็นสมควร (จำนวน 1 ราย)	อนุกรรมการ
5. แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด	อนุกรรมการและเลขานุการ

เนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชร ไม่มีผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยหรือผู้แทนศูนย์พัฒนาภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งอยู่ จึงเสนอสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเป็นอนุกรรมการแทน

การเสนอสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเป็นอนุกรรมการ ในความเห็นผู้ศึกษาถือว่าเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและมีความรู้ลึกในเรื่องของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ สามารถเสนอข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของอนุกรรมการ และทำให้การประสานงานของแรงงานจังหวัดและสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดในเรื่องของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสะดวกและราบรื่นยิ่งขึ้น

ต่อมาได้มีระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างว่าด้วยคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ข้อ 7 กำหนดว่า “การได้มาซึ่งผู้แทนฝ่ายรัฐบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาสรรหาตามที่เห็นสมควร” โดยมีได้กำหนดบุคคลไว้แต่ปรากฏอยู่ในคู่มือและขั้นตอนการดำเนินการสรรหาคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ข้อ 8.1 กำหนดว่า

8.1 การสรรหาผู้แทนฝ่ายรัฐบาลให้แรงงานจังหวัดดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 7 โดยอาจพิจารณาคัดเลือกจากส่วนราชการ เช่น

- 1) อุตสาหกรรมจังหวัด
- 2) พาณิชยจังหวัด
- 3) สถิติจังหวัด
- 4) ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยประจำภาค (ถ้ามี)
- 5) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ถ้ามี)
- 6) ผู้แทนส่วนราชการอื่นตามที่เห็นสมควร

ทั้งนี้ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบในผู้แทนฝ่ายรัฐบาลที่แรงงานจังหวัดเสนอแล้ว ให้แรงงานจังหวัดแจ้งให้สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดรวบรวมและนำเสนอคณะกรรมการค่าจ้างแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

สำหรับจังหวัดกำแพงเพชร ยังคงใช้อนุกรรมการฯ ภาครัฐชุดเดิม คือ อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชยจังหวัด และสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานเจ้าของข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำมาแล้ว ถึงแม้จะมดำรงตำแหน่งใหม่ ก็เคยประชุมกับจังหวัดอื่น ๆ ก่อนหน้าที่จะมาอยู่ที่จังหวัดกำแพงเพชร

ในการคัดเลือกผู้แทนภาครัฐนั้น กระทรวงแรงงานได้มีหนังสือที่ รง 0204.5/ว 543 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2547 ซึ่งแจ้งเพิ่มเติมว่าธนาคารแห่งประเทศไทย (ชปท.) ซึ่งแจ้งกรณีการแต่งตั้งผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยประจำจังหวัดเป็นผู้แทนภาครัฐว่าผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยประจำจังหวัด คือ คลังจังหวัด ที่ ชปท. มอบหมายให้เป็นตัวแทนในการรับฝากเงินของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจาก ชปท. ไม่มีสำนักงานภาคในทุกจังหวัด และผู้แทน ชปท. ประจำจังหวัดมิได้มีการกึ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการวิเคราะห์ประเมินภาพเศรษฐกิจ ตลอดจนการให้ความเห็นในประเด็นต่าง ๆ แทนชปท. แต่อย่างใด

ดังนั้น หากจังหวัดพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นต้องแต่งตั้งผู้แทน รพท. ประจำจังหวัดเป็นผู้แทนภาครัฐ ในคณะอนุกรรมการดังกล่าว ให้พิจารณาแต่งตั้งในนามคลังจังหวัด มิใช่ในฐานะผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับกรุงเทพมหานครที่มีธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่หรือจังหวัดที่มีธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาค 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ สงขลา และขอนแก่น ธนาคารแห่งประเทศไทยยินดีที่จะส่งผู้แทนจากสาขางานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการวิเคราะห์ภาพเศรษฐกิจและให้ความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ร่วมเป็นผู้แทนภาครัฐในคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

สำหรับเรื่องนี้ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า ขณะนี้คลังจังหวัดได้ปรับบทบาทภารกิจหน้าที่เป็นนักบริหารเศรษฐกิจการคลังประจำจังหวัด (Chief Financial Officer : CFO) ซึ่งมีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจของจังหวัด และเป็นหน่วยงานที่จัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ดังนั้น สิ่งสำคัญมิได้อยู่ที่จะดำรงตำแหน่งอนุกรรมการในฐานะใด แต่คณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด ควรใช้ประโยชน์จากคลังจังหวัด โดยอาจพิจารณาแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการฯ ภาครัฐ ในการสรรหาครั้งต่อไป หรือเชิญมาให้ข้อคิดเห็นในการประชุม ซึ่งน่าจะได้ประโยชน์เป็นอย่างมาก

อนุกรรมการภาครัฐ เป็นผู้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเสริมจากข้อมูลที่เลขานุการได้ประสานไว้ก่อนแล้ว รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถจากงานที่ทำ จึงให้ข้อเสนอในที่ประชุมได้เป็นอย่างดี แต่โดยทั่วไป นอกจากการชี้แจงข้อมูลแล้ว อนุกรรมการภาครัฐมักจะไม่ค่อยให้ความเห็นเชิงตัดสินใจว่าควรปรับหรือไม่ควรปรับ

3.2.1.2 อนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง

อนุกรรมการฝ่ายนายจ้างมาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด ซึ่งมีผู้แทนจากส่วนราชการ นายจ้าง ลูกจ้าง เป็นคณะกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับผิดชอบงานด้านแรงงานเป็นประธาน สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นเลขานุการ โดยดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างกลางว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ในคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด พ.ศ.2541 และระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างว่าด้วยคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด พ.ศ.2547

อนุกรรมการฝ่ายนายจ้างของจังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 3 ชุด จำนวน 15 คน (เป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง 2 ครั้ง 1 คน แต่งตั้งเพิ่มแทนอนุกรรมการที่พ้นสภาพ 1 คน) เป็นผู้มีความรู้การศึกษาระดับปริญญาโท 5 คน ปริญญาตรี 6 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 4 คน โดยเป็นบุคคลที่สังกัดองค์กร เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด นายกสมาคม

โรงสีข้าว จำนวน 6 คน ไม่สังกัดองค์กรใด 9 คน เป็นผู้ประกอบกิจการหลากหลาย กันไป เช่น อุตสาหกรรมอาหารขนาดใหญ่ กิจการโรงแรม ห้างสรรพสินค้า โรงสีข้าว ลิสซิ่ง จำหน่าย/ให้บริการรถยนต์ ขายปุ๋ยเคมีเกษตร ผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรง ขายอุปกรณ์ ทำการเกษตร เป็นต้น

อนุกรรมการฝ่ายนายจ้างส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาระดับสูง ติดตามข่าว สถานการณ์เศรษฐกิจและสังคม ประกอบกับเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรที่ต้องมีกิจกรรม มีบทบาทภายในจังหวัดอยู่เป็นประจำ จึงเป็นผู้มีความรู้ และมีบทบาทในการประชุม และเข้าใจถึง สภาพแวดล้อมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นที่น่าสังเกตว่าอนุกรรมการฯ ฝ่ายนายจ้างมีการพัฒนา ขึ้นเรื่อยๆ จากอนุกรรมการชุดเดิม จากการสังเกตจากการประชุมพบว่าอนุกรรมการชุดแรก ส่วนใหญ่ ยังคงมีแนวคิดแบบนายจ้าง คือ ปกป้องประโยชน์ให้ได้มากที่สุด แต่อนุกรรมการ ชุดต่อๆ มา โดยเฉพาะชุดปัจจุบันถือว่าเป็นชุดที่สร้างสมดุลในการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี คือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนนายจ้าง แต่ในขณะเดียวกันก็ยอมรับสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการประชุม

3.2.1.3 อนุกรรมการฝ่ายลูกจ้าง

อนุกรรมการฝ่ายลูกจ้างมาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา คณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด เช่นเดียวกับอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง

อนุกรรมการฝ่ายลูกจ้างของจังหวัดกำแพงเพชรทั้ง 3 ชุด จำนวน 13 คน (เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง 2 ครั้ง จำนวน 2 คน) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท 1 คน ปริญญาตรี 5 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 7 คน เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานน้ำมันดิบลานกระบือ (เป็นสหภาพแรงงานแห่งเดียวในจังหวัด) 6 คน ไม่สังกัดองค์กรใด 7 คน โดยหลักการแล้ว อนุกรรมการฝ่ายลูกจ้างควรเป็นลูกจ้างรายวัน มาจากหลายกิจการ แต่ในคณะอนุกรรมการชุดที่ 1 (คำสั่งฯ ที่ 046/2542 ลงวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2542) อนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้าง มาจากที่ เดียวกันทั้งหมด ถือเป็นพนักงานของบริษัทไทยเซลล์เอ็กซ์พลอเรชั่นแอนด์โปรดักชั่น จำกัด (ปัจจุบันคือบริษัท ปตท. สผ. สยาม) ซึ่งทุกคนเป็นลูกจ้างรายเดือน ส่วนคำสั่งอนุกรรมการฯ ชุดที่ 2 มีลูกจ้าง 5 คน จากสถานประกอบกิจการ 4 แห่ง ซึ่งทุกคนเป็นลูกจ้างรายเดือน เช่นเดียวกัน ส่วนอนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้างในชุดที่ 3 มาจากสถานประกอบกิจการ 5 แห่ง ทุกคนเป็นลูกจ้างรายเดือน แต่ถึงแม้ว่าอนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้างจะมีจุดอ่อนตามที่ได้กล่าว มาแล้ว แต่ก็มีจุดแข็งที่อนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้างในแต่ละชุด จะมีผู้แทนที่เข้มแข็งมี ความสามารถในการเจรจาต่อรองและนำเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการพิจารณาต่อลูกจ้าง และปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นตัวแทนลูกจ้างอย่างเต็มความสามารถ จำนวน 2 - 3 คน / ชุด

ทำให้สามารถถ่วงดุลกับอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน กล่าวคือ กล้าแสดงความคิดเห็น ทำให้ในการเจรจาในที่ประชุม ลูกจ้างไม่ได้ถือว่าเป็นผู้เสียเปรียบแต่อย่างใด

เมื่อแรกที่มีอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชรนั้น คณะอนุกรรมการฯ ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิด กลไกการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำอย่างเพียงพอ แม้แต่ฝ่ายเลขานุการเองก็ยังไม่มีความพร้อม ทั้งด้านข้อมูล ด้านความรู้ การปฏิบัติงานในช่วงแรก จึงเป็นเหมือนกับต่างฝ่ายต่างรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายตนเอง ให้ได้มากที่สุด โดยที่ภาครัฐไม่ให้ความเห็นมากมายนัก แต่หลังจากที่กระทรวงแรงงาน ได้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะอนุกรรมการฯ เป็นระยะ ๆ มีการฝึกปฏิบัติการทดลองกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด ประกอบกับมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้อนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงด้านเศรษฐกิจสังคมประกอบการพิจารณา ผลการประชุมก็ตกลงกันง่ายขึ้น

ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้างนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ สนใจเรื่องเพื่อส่วนรวมจึงจะสามารถรับผิดชอบการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่มีคำตอบแทนใด ๆ นอกเหนือจากเบี้ยประชุม ดังนั้นการคัดเลือกผู้แทนฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างจึงควรพิจารณาเป็นพิเศษสำหรับผู้แทนที่มีจิตสาธารณะ ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยอาจดูจากผู้ที่ทำหน้าที่ในองค์กรต่าง ๆ เช่น สหภาพแรงงาน หอการค้าสภาอุตสาหกรรม ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) หรือองค์กรสาธารณะอื่น ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่ทำงานกับที่อื่นด้วยนอกเหนือจากองค์กรของตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความสนใจต่องานของส่วนรวมและมีความคิดกว้างไกล มีทัศนคติที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อความสนใจเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่อนุกรรมการต่อไป

นอกเหนือจากการคัดเลือกผู้มีจิตสาธารณะแล้ว ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการปรับปรุงคำตอบแทนของอนุกรรมการให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่และเพียงพอต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่และการสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้แทนด้วย

3.2.2 การประชุมคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด

3.2.2.1 องค์ประชุม

ในการประชุมคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดในช่วงปี

พ.ศ. 2543 – พ.ศ.2548 จำนวน 12 ครั้ง ซึ่งเป็นการประชุมทั่วไป 5 ครั้ง ประชุมเพื่อพิจารณา
อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 7 ครั้ง นั้น มีองค์ประชุมดังตารางต่อไปนี้

องค์ประชุมในการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร

ประชุม ครั้งที่	วันที่จัดประชุม	ประเภทการ ประชุม	องค์ประชุม					ประธาน การประชุม
			ภาครัฐ		นายจ้าง	ลูกจ้าง	รวม	
			ประชุมด้วย ตนเอง	มอบหมาย ผู้แทน				
	อนุกรรมการฯ ชุด ที่ 1							
1/2543	24 มกราคม 2543	พิจารณาอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำ	5	-	2	4	11	ผวจ.
1/2544	20 มีนาคม 2544	ประชุมทั่วไป	4	-	3	4	11	ผวจ.
2/2544	11 กันยายน 2544	พิจารณาอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำ	4	1	3	5	13	รองผวจ.
1/2545	15 สิงหาคม 2545	พิจารณาอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำ	3	2	4	5	14	รองผวจ.
	อนุกรรมการฯ ชุดที่ 2							
1/2546	8 กรกฎาคม 2546	ประชุมทั่วไป	3	2	4	5	14	รองผวจ.
2/2546	5 สิงหาคม 2546	พิจารณาอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำ	3	2	4	5	14	รองผวจ.
1/2547	10 กุมภาพันธ์ 2547	ประชุมทั่วไป	3	2	3	4	12	รองผวจ.
2/2547	21 กรกฎาคม 2547	พิจารณาอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำ	4	1	4	4	13	รองผวจ.
	อนุกรรมการฯ ชุดที่ 3							
1/2548	17 พฤษภาคม 2548	ประชุมทั่วไป	4	1	5	3	13	ผวจ.
2/2548	5 กรกฎาคม 2548	ประชุมทั่วไป	3	2	4	3	12	รองผวจ.
3/2548	14 กรกฎาคม 2548	พิจารณาอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำ	2	3	5	3	13	รองผวจ.
1/2549	26 ตุลาคม 2548	พิจารณาอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำ	5	-	3	3	11	ผวจ.

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ไม่มีการประชุมครั้งใด ที่อนุกรรมการเข้าประชุมครบทั้ง 15 คน ทั้งนี้ เนื่องจากอนุกรรมการฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างมักจะมีภารกิจของแต่ละคน เป็นการยากที่ฝ่ายเลขานุการจะนัดวันประชุมที่ทุกคนว่างเว้นจากภารกิจตรงกัน ได้หมด รวมทั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างไม่สามารถส่งผู้เข้าประชุมแทนได้ แต่อย่างไรก็ตามถือว่า มีผู้เข้าประชุมครบองค์ประชุมทุกครั้ง โดยในการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด 7 ครั้ง มีอนุกรรมการเข้าประชุม 11 คน จำนวน 2 ครั้ง เข้าประชุม 13 คน จำนวน 3 ครั้ง และเข้าประชุม 14 คน จำนวน 2 ครั้ง

3.2.2.2 ประธานการประชุม

การประชุมคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด กำแพงเพชรตั้งแต่ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2548 จำนวน 12 ครั้ง ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าประชุมด้วยตนเอง 4 ครั้ง มอบหมายรองผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าประชุมแทน 8 ครั้ง โดยในการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จำนวน 7 ครั้งนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าประชุมด้วยตนเอง 2 ครั้ง มอบหมายรองผู้ว่าราชการจังหวัดประชุมแทน 5 ครั้ง เหตุที่ผู้ว่าราชการจังหวัด มอบหมายรองผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่ประธานแทน มีสาเหตุหลัก 2 ประการคือ ประการแรกในวันที่จัดประชุมนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดมีภารกิจอื่น ไม่สามารถทำหน้าที่ประธานได้ และประการที่สองคือผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายกระจายการปฏิบัติงานให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดในการรับผิดชอบกำกับดูแลงานของส่วนราชการในจังหวัดประกอบกับพิจารณาว่ารองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งรับผิดชอบกำกับดูแลหน่วยงานนั้น ๆ มีการประสานงานกันอยู่เป็นประจำทำให้มีความรู้ในงานเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน

ประธานในการประชุม ถือว่ามีบทบาทมากในการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด โดยปกติแล้วประธานและอนุกรรมการภาครัฐจะวางตัวเป็นกลาง แต่ถ้ามีกรณีที่พิจารณาเห็นว่านายจ้างและลูกจ้างไม่สามารถหาข้อยุติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันได้ ประธานที่ประชุมจะชี้แนะ ซึ่งอนุกรรมการฯ ฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างมักจะไม่แย้งความเห็นของประธาน

3.2.2.3 ข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณากำหนดอัตรากำลังจ้างขั้นต่ำ

ในที่นี้จะศึกษาถึงข้อมูลแต่ละกลุ่มที่สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง กำหนดให้ใช้ตามกรอบแนวทางการพิจารณาอัตรากำลังจ้างขั้นต่ำ

ข้อมูลกลุ่มที่ 1 กลุ่มหลักเกณฑ์ด้านความจำเป็นในการครองชีพของลูกจ้าง

1.1 ผลการสำรวจค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรม เป็นข้อมูลในการพิจารณาเรื่องข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตรากำลังจ้างที่ลูกจ้างได้รับอยู่ และมาตรฐานการครองชีพ

ข้อมูลส่วนนี้มีปัญหาในการสำรวจครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2546–2547 เนื่องจากใช้วิธีการส่งแบบสำรวจให้นายจ้างมอบให้ลูกจ้างกรอกข้อมูลแล้วส่งกลับคืน ซึ่งจังหวัดกำแพงเพชรมีเป้าหมายสำรวจในสถานประกอบการขนาดใหญ่ 8 แห่ง ลูกจ้าง 24 คน ขนาดกลาง 26 แห่ง ลูกจ้าง 78 คน และขนาดเล็ก 83 แห่ง ลูกจ้าง 249 คน รวม 117 แห่ง ลูกจ้าง 351 คน ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือส่งกลับคืนมาน้อยมาก คาดว่าน่าจะมาจากสาเหตุที่นายจ้างไม่ต้องการให้ลูกจ้างตอบข้อมูล สำนักงานแรงงานต้องติดตามทวงถามเพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่เพียงพอต่อการแปรผลที่น่าเชื่อถือยอมรับได้ ปัญหาอีกอย่างหนึ่งในขณะนั้น คือ การทำความเข้าใจข้อมูลที่ประมวลแล้ว เนื่องจากคำอธิบายเป็นที่เข้าใจยากและสับสนว่าจะใช้แนวคิดใดในการพิจารณา เมื่อนำเข้าที่ประชุมอนุกรรมการก็มีข้อสงสัยและสอบถามถึงความหมายของผลการประมวลข้อมูล

การจัดทำโครงการนี้ในปีที่ 2 คือ ปี พ.ศ. 2548 ถือว่าเป็นระบบมากขึ้น มีการจัดสรรงบประมาณให้จ้างพนักงานสำรวจ และประมวลผลที่สำนักงานแรงงาน และกำหนดชัดเจนว่าให้ใช้แนวคิดตะกร้าสินค้า แต่อย่างไรก็ตามอนุกรรมการก็มีข้อซักถามเรื่องขนาด และความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง (สำรวจจังหวัดละ 100 ชุดใน 4 ประเภทกิจการ) จังหวัดกำแพงเพชร ได้นำข้อมูลนี้เสนอในการทบทวนอัตรากำลังจ้างขั้นต่ำเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากราคาน้ำมัน ในการประชุมครั้งที่ 3/2548 เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2548 แต่ครั้งนี้ที่ประชุมไม่ได้พิจารณาข้อมูลนี้มากนัก เพราะดูเหมือนมีธงอยู่แล้วว่าต้องขึ้นอัตรากำลังจ้างขั้นต่ำจึงสนใจว่าควรจะทำอะไรมากกว่า

ความคิดเห็นอีกประการหนึ่งของผู้ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลนี้คือ การแปรผลข้อมูลเป็นสิ่งที่เข้าใจยากและซับซ้อน ดังนั้นในการนำเสนอข้อมูลในที่ประชุมหากนำเสนอเฉพาะผลการสำรวจทั้งหมดจะใช้เวลานานมากในการตอบข้อซักถามของอนุกรรมการ โดยเฉพาะหากอนุกรรมการ ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านการวิจัย ก็จะเข้าใจยาก ดังนั้นฝ่ายเลขานุการควรจัดทำเอกสารนำเสนอผลการสำรวจโดยสรุป ที่เข้าใจง่าย ตรงประเด็น และครอบคลุม

สาระสำคัญทั้งหมดเพิ่มอีกหนึ่งชุด และฝ่ายเลขาก็ต้องศึกษาข้อมูล ทำความเข้าใจให้ถูกต้อง สามารถตอบคำถามอนุกรรมการได้

1.2 ข้อมูลดัชนีราคาผู้บริโภคและอัตราเงินเฟ้อ

ข้อมูลนี้จะใช้ข้อมูลของภาคเหนือ สำหรับข้อมูลระดับจังหวัดมีการจัดทำและเผยแพร่ครั้งแรกเมื่อเดือนสิงหาคม 2548

สำหรับข้อมูลดัชนีราคาผู้บริโภคและอัตราเงินเฟ้อช่วงแรก ๆ ไม่มีควมสำคัญอย่างเห็นเด่นชัดนัก เนื่องจากระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2545 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน เป็นการเพิ่มขึ้นตามปกติแต่หลังจากราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อในระดับที่เป็นที่น่าสังเกต ข้อมูลนี้ก็มีความสำคัญต่อการใช้ประกอบการพิจารณามากขึ้น และเนื่องจากเป็นข้อมูลที่ยอมรับกันโดยทั่วไป จึงไม่มีใครตั้งข้อสังเกตถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล

1.3 ข้อมูลราคาสินค้า

ข้อมูลนี้จะได้มาจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ซึ่งช่วงแรก ๆ เหมือนกับข้อมูลอัตราเงินเฟ้อคือไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด แต่ระยะหลัง เห็นได้ชัดเจนขึ้น และนายจ้างจะอภิปรายว่าสินค้าที่ขึ้นราคานอกจากจะเป็นสินค้าจำเป็นในการดำรงชีพของลูกจ้างแล้วก็มีสินค้าที่เป็นต้นทุนการผลิตของนายจ้างด้วย และน้ำมันที่ขึ้นราคาก็กระทบต่อต้นทุนของนายจ้างด้วยเช่นเดียวกัน

ข้อมูลกลุ่มที่ 1 ถือว่าเป็นข้อมูลหลักที่ใช้ในการพิจารณา และคณะกรรมการค่าจ้างวางกรอบแนวทางให้น้ำหนักในการพิจารณาถึงร้อยละ 40-60 โดยเฉพาะดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราเงินเฟ้อ ซึ่งเป็นข้อมูลระดับภาค ส่วนในระดับจังหวัดเริ่มมีครั้งแรกเมื่อเดือนสิงหาคม 2548 ส่วนข้อมูลผลการสำรวจค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรม นั้น ผู้ศึกษามีความเห็นว่าเป็นข้อมูลที่ใช้ประโยชน์ได้มาก แต่อาจมีข้อจำกัดในเรื่องของความน่าเชื่อถือ เช่นการกำหนดคชนาคกลุ่มตัวอย่างเท่ากันทุกจังหวัดอนุกรรมการอาจรู้สึกว่าเป็นตัวแทนที่แท้จริง ผู้สำรวจข้อมูลแจ้งว่าหาบุคคลกลุ่มเป้าหมายยาก (การศึกษาไม่เกินมัธยมปลาย ทำงานไม่เกิน 1 ปี) และการเข้าไปสำรวจในสถานประกอบการเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะสถานประกอบการไม่ค่อยให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอบถามเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำ ในเรื่องนี้จังหวัดกำแพงเพชรได้จัดทำหนังสือจากผู้ว่าราชการจังหวัดขอความร่วมมือนายจ้างอำนวยความสะดวกให้กับผู้สำรวจข้อมูล และ

แนวทางแก้ไขอีกประการหนึ่งคือให้ผู้สำรวจข้อมูลประสานงานกับเจ้าหน้าที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประกันสังคม เพื่อเข้าไปสำรวจพร้อมกับการตรวจเยี่ยมสถานประกอบกิจการของเจ้าหน้าที่ หรือขอทราบข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคมว่ามีบุคคลกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่ใดบ้าง และไปสอบถามที่บ้านหลังจากเลิกงาน

ข้อมูลกลุ่มที่ 2 กลุ่มหลักเกณฑ์ด้านความสามารถในการจ่ายของนายจ้าง

ซึ่งมี 3 หลักเกณฑ์คือต้นทุนการผลิต ความสามารถของธุรกิจ และผลิตภาพแรงงาน ข้อมูลกลุ่มนี้ถือได้ว่าเป็นข้อมูลกลุ่มที่หายากและไม่ชัดเจนมากที่สุด โดยต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่ายของสถานประกอบกิจการ ผลผลิตและรายรับของสถานประกอบกิจการ ให้ใช้ข้อมูลการสำรวจอุตสาหกรรม ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำรวจให้กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นข้อมูลที่ใหม่เป็นปัจจุบันส่วนผลิตภาพแรงงานไม่มีข้อมูลในระดับจังหวัด และไม่น่าจะใช้ได้กับการพิจารณาค่าจ้างโดยรวม ซึ่งไม่แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ข้อมูลในกลุ่มนี้ที่จังหวัดกำแพงเพชรใช้ จะใช้ข้อมูลดัชนีราคาผู้ผลิต ซึ่งเป็นข้อมูลระดับประเทศเป็นส่วนประกอบ ข้อมูลหลักที่ใช้คือการชำระภาษีนิติบุคคลจากสำนักงานสรรพากรจังหวัดกับข้อมูลการลงทุนจากสำนักงานอุตสาหกรรม และสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า โดยดูจากจำนวนสถานประกอบการที่จดทะเบียน และเลิกกิจการเปรียบเทียบกับช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งพอจะแปรได้ว่าหากมีการลงทุนเพิ่ม และยกเลิกกิจการน้อย แสดงว่านายจ้างยังมีความสามารถในการลงทุน หรือถ้าข้อเท็จจริงตรงกันข้ามการแปรผลก็จะตรงกันข้าม

ข้อมูลการลงทุนของจังหวัดในเอกสารกรอบแนวทางการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำหนดให้เป็นข้อมูลในกลุ่มที่ 3 แต่เนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชรพิจารณาเห็นว่าข้อมูลในกลุ่มที่ 2 มีข้อมูลน้อย ข้อมูลการลงทุนน่าจะเสริมได้ รวมทั้งข้อมูลจำนวนสถานประกอบการ การเลิกจ้างของจังหวัด การตรวจแรงงานเรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งกำหนดให้เป็นข้อมูลในกลุ่มที่ 3 ผู้ศึกษามีความเห็นว่าคุณข้อมูลกลุ่มนี้น่าจะใช้เป็นข้อมูลกลุ่มที่ 2 เพราะสามารถแปรผลถึงความสามารถในการจ่ายของนายจ้างได้ ในขณะที่ข้อมูลกลุ่มที่ 2 มีข้อจำกัดตามที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ในการเสนอข้อมูลในการประชุม จังหวัดกำแพงเพชรก็นำเสนอข้อมูลดังกล่าวอยู่ในกลุ่มที่ 3 ตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวทางการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

ข้อมูลกลุ่มที่ 3 กลุ่มหลักเกณฑ์ด้านเศรษฐกิจและสังคม

จะใช้ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) และอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูลนี้มีจุดอ่อน คือไม่เป็นปัจจุบัน (ย้อนหลังประมาณ 1-2 ปี) เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลการประมวลผลข้อมูลต้องใช้เวลาานาน ถึงแม้ภายหลังจังหวัดจะจัดทำข้อมูลนี้เอง แต่ก็จะมีข้อจำกัดด้านระยะเวลาในลักษณะเดียวกัน

ข้อมูลอื่นๆ ที่ใช้ในกลุ่มนี้คือข้อมูลการเลิกจ้าง จำนวนสถานประกอบกิจการ จำนวนลูกจ้าง ผลการตรวจแรงงานเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำ การจัดหางานของจังหวัด กำลังแรงงาน ภาวะการมีงานทำและการว่างงานของจังหวัด และข้อมูลอื่นๆ เช่น การใช้แรงงานต่างด้าวของจังหวัด ซึ่งฝ่ายเลขานุการจะประสานหน่วยงานเจ้าของข้อมูลจัดทำ และในช่วงแรกๆ ของการปฏิบัติงาน ฝ่ายเลขานุการยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของข้อมูลแต่ละกลุ่มมากนัก ก็จะเชิญหน่วยงานเจ้าของข้อมูลเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจง

3.2.2.4 งบประมาณในการจัดประชุม

ในการประชุมแต่ละครั้ง จะมีค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย

1. เบี้ยประชุม (ตาม พ.ร.ฎ. เบี้ยประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. 2547)
 - 1.1 ประธาน 625.- บาท
 - 1.2 อนุกรรมการ 500.- บาท
2. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มคนละ 50.- บาท สำหรับอนุกรรมการ 15 คน และผู้เข้าร่วมประชุม 5 คน (ถ้ามี)
3. ค่าพาหนะสำหรับอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้างในอัตราที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ 400.- บาท (เริ่มใช้ในปีงบประมาณ 2549)

เบี้ยประชุมตามพ.ร.ฎ. เบี้ยประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. 2547 เริ่มใช้

ในการประชุมปี พ.ศ. 2548 ก่อนหน้านั้นอัตราเบี้ยประชุมประธานคือ 312.50 บาท อนุกรรมการอื่น ๆ 250 บาท ส่วนค่าพาหนะสำหรับฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง เริ่มใช้ใน ปีงบประมาณ 2549 ซึ่งถือว่าเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะนายจ้าง ลูกจ้างบางคนอยู่ไกลจากสถานที่จัดประชุมมาก การจ่ายพาหนะเดินทางให้จึงเป็นการตอบแทนความตั้งใจปฏิบัติงานของอนุกรรมการ และอาจเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งในการมาประชุมด้วย

(นอกจากนั้น ในปีงบประมาณ 2549 มีค่าวัสดุสำหรับจัดประชุมจำนวน 3,000 บาท/ปี)

3.2.2.5 วิธีการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

ในที่นี้จะศึกษาวิธีการในการประชุมคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดเสนาอคณะกรรมการค่าจ้าง

การประชุมจะเริ่มด้วยฝ่ายเลขานุการแจ้งองค์ประชุมให้ที่ประชุมทราบ จากนั้น จะดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระดังนี้

- ระเบียบวาระที่ 1 ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ โดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องความเป็นมาของการจัดประชุม และประเภทการประชุม
- ระเบียบวาระที่ 2 เรื่อง รับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว
- ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อทราบ จะแจ้งเรื่องต่าง ๆ ที่เห็นควรแจ้งที่ประชุมทราบ โดยจะคัดเลือกเฉพาะเรื่องที่สำคัญ ๆ เนื่องจากจุดสำคัญของการประชุมจะอยู่ที่ระเบียบวาระที่ 4
- ระเบียบวาระที่ 4 การพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ฝ่ายเลขานุการจะแจ้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา ได้แก่ เรื่องการลงมติ แนวคิดเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแนวทางการพิจารณาใน 3 ประเด็น คือ
1. ควรปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำหรือไม่
 2. ถ้าควรปรับ จะปรับในอัตราเท่าใด
 3. ควรปรับเมื่อใด

จากนั้น ฝ่ายเลขานุการจะนำเสนอข้อมูลในแต่ละกลุ่ม โดยอาจให้อนุกรรมการภาครัฐ ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลชี้แจงเพิ่มเติม ในขณะที่นำเสนอข้อมูลอาจมีอนุกรรมการชักถามเพิ่มเติม

จากนั้น ที่ประชุมจะจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลแต่ละกลุ่ม (เริ่มใช้วิธีการนี้ในการประชุมพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อใช้ในปี 2548) จากนั้นจะเป็นการอภิปรายของอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง หากอนุกรรมการรายใดไม่ได้อภิปราย ประธานจะเอ่ยชื่อขอให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างครบถ้วนทุกคน โดยเนื้อหาของการอภิปรายผู้แทนแต่ละฝ่ายจะกล่าวถึงแนวโน้มที่ควรจะเป็น(ปรับหรือไม่ปรับ) ตามเหตุผลในฝ่ายของตน ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้แทนภาครัฐส่วนใหญ่จะดูท่าทีของฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง หากมีแนวโน้มตกลงกันได้ว่าควรปรับหรือไม่ควรปรับ ผู้แทนภาครัฐจะไม่ให้ความเห็น ยกเว้นประธานจะขอให้ให้ความเห็นเพิ่มเติม แต่ถ้าดูท่าทีแล้วตกลงกันได้ยาก อนุกรรมการภาครัฐก็จะให้ความเห็น

ที่ประชุมจะพิจารณาร่วมกันในประเด็นแรกว่าควรปรับหรือไม่ควรปรับ ซึ่งผู้ศึกษาขอสรุปสาระสำคัญของการพิจารณาว่าจะปรับหรือไม่ปรับดังนี้คือ

1. มีมติให้ปรับ ใน 2 กรณีคือ กรณีแรก ถ้าในขณะนั้น มีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อลูกจ้างอย่างชัดเจนในเรื่องของค่าครองชีพ อัตราเงินเฟ้อสูง ค่าของเงินลดลง หรือมีการเพิ่มเงินเดือนให้กับข้าราชการ เช่นการทบทวนอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในช่วงกลางปี พ.ศ. 2548 และการประชุมในปี พ.ศ.2547 กรณีที่สองถ้าในขณะนั้น เศรษฐกิจอยู่ในช่วงเจริญเติบโต และไม่มีการปรับค่าจ้างในปีก่อน ๆ เช่นการประชุมในปี พ.ศ.2545

2. มีมติไม่ปรับ ใน 2 กรณีเช่นเดียวกัน กรณีแรกถ้าในขณะนั้น เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะตกต่ำหรือเฟื่องฟูขึ้นตัวซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป มีการเลิกจ้าง ปิดกิจการ ความสามารถในการจ่ายของนายจ้างลดลง เช่นการประชุมในช่วงปี พ.ศ. 2543-2544 ซึ่งเศรษฐกิจเพิ่งเริ่มฟื้นตัว และกรณีที่สอง ภาวะเศรษฐกิจยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนเพียงพอที่จะปรับเนื่องจากเพิ่งมีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำก่อนหน้านี้ไม่นาน เช่นการประชุมพิจารณาอัตราค่าจ้างครั้งที่ 2/2548 ซึ่งมีการปรับอัตราค่าจ้างกลางปีไปแล้ว

3. ไม่สามารถตกลงกันได้ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้นอยู่ในภาวะปกติ ไม่เป็นไปในแนวทางหนึ่งแนวทางใดอย่างชัดเจน จะปรับค่าจ้างก็ได้ ไม่ปรับก็ได้ และต่างฝ่ายต่างยืนกรานในสิ่งที่ตนเองต้องการ เช่นการประชุมในปี พ.ศ.2546

ถ้าข้อตกลงเป็นไปในกรณีที่ 1 คือให้ปรับ นายจ้างและลูกจ้างจะเจรจาต่อรองอัตราที่จะปรับ โดยในปีแรก ๆ ลูกจ้างจะเสนอ และนายจ้างต่อรองจนตกลงกันได้ แต่ภายหลังได้มีการนำตารางการปรับตามอัตราเงินเฟ้อมาใช้ในอัตราที่ที่ประชุมได้จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลแต่ละกลุ่มไว้ก่อนหน้านี้และเจรจาทันทีอีกครั้งหนึ่ง ถ้าเป็นไปในกรณีที่ 2 คือไม่ปรับ กรณีนี้ส่วนใหญ่ประธานจะชี้แจงเพิ่มเติมให้กับฝ่ายลูกจ้างถึงสาเหตุที่ยังไม่สมควรปรับ และแจ้งว่าสามารถปรับได้หากต่อไปมีข้อเท็จจริงที่สมควรปรับ ถ้าเป็นกรณีที่ 3 คือความคิดเห็นไม่ตรงกัน ไม่สามารถตกลงกันได้ ที่ผ่านมามีเหตุการณ์เช่นนี้ 1 ครั้ง ในการประชุม ปี พ.ศ. 2546 ประธานได้ใช้วิธีไกล่เกลี่ยขอความร่วมมืออนุกรรมการมีมติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแน่นอนว่ามติดังกล่าวเป็นที่พึงพอใจสำหรับฝ่ายหนึ่ง และไม่พึงพอใจสำหรับอีกฝ่ายหนึ่ง

การเจรจาระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ในการพิจารณาว่าจะปรับหรือไม่ปรับ รวมทั้งอัตราที่จะปรับ ในเรื่องของความเข้มแข็งและความสามารถในการเจรจาต่อรองของอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างของจังหวัดกำแพงเพชรนั้น ถึงแม้ว่านายจ้างในภาพรวมจะเป็นผู้มีการศึกษาดี มีประสบการณ์ในการทำงาน ในการบริหารงาน บริหารคน บริหาร

งบประมาณ กล้าคิดกล้าพูด กล้าแสดงออกทุกคน ซึ่งดูเหมือนจะเหนือกว่าผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ที่มีบางคนไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็น แต่เนื่องจากผู้แทนฝ่ายลูกจ้างในแต่ละชุด จะมีผู้แทนที่เข้มแข็งประมาณชุดละ 2-3 คน และถึงแม้จะเป็นลูกจ้างรายเดือนที่รับเงินเดือนสูง แต่ผู้แทนฝ่ายลูกจ้างก็ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนอย่างจริงจัง และทุกชุดจะมีผู้แทนจากสหภาพแรงงานร่วมเป็นอนุกรรมการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ สามารถเจรจา กับฝ่ายนายจ้างได้โดยไม่เสียเปรียบ

เมื่อที่ประชุมมีมติอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ประธานจะถามอนุกรรมการอีกครั้งหนึ่งว่า มีใครมีความเห็นเพิ่มเติมหรือไม่ และให้ทุกคนรับรองมติซึ่งถือเป็นการรับรองมติในที่ประชุม แต่บางครั้งฝ่ายเลขานุการฯ จะจัดทำเอกสารให้อนุกรรมการลงมติอีกทางหนึ่งด้วย จากนั้นฝ่ายเลขานุการจะจัดทำเอกสารสรุปผลการประชุมและรายงานการประชุมนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดทราบและส่งให้กระทรวงแรงงาน

สำหรับกรณีที่ว่าควรปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเมื่อใดนั้น ฝ่ายเลขานุการจะแจ้งตั้งแต่เริ่มประชุมว่าเป็นการพิจารณาสำหรับใช้ในปีใด ซึ่งจะเริ่มใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม ของปีนั้น นอกจากบางครั้งที่เป็นการประชุมกรณีพิเศษเช่นการประชุมทบทวนอัตราค่าจ้างก็จะแจ้งอนุกรรมการว่าจะเริ่มใช้เมื่อใด ตามที่กระทรวงแรงงานแจ้งแนวปฏิบัติให้ทราบ

เป็นที่น่าสังเกตว่าในการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแต่ละครั้ง ประธานมักจะให้ข้อคิดเห็นก่อนเข้าสู่วาระว่า ขอให้ตกลงกันในที่ประชุม อย่าให้ถึงขั้นต้องลงมติ อาจจะเนื่องจากพิจารณาว่า การตกลงกันได้จะเกิดความรู้สึกที่ดีกับทุกฝ่าย หากต้องใช้การลงมติ จะมีผู้แพ้ ผู้ชนะ และอนุกรรมการภาครัฐเองก็อาจลำบากใจในการลงมติ ดังนั้นการตกลงกันได้ จึงเป็นหนทางที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ การลงมติของจังหวัดกำแพงเพชรเกิดขึ้นครั้งเดียวในการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับใช้ในปี 2549 เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2548 แต่ก็เนื่องจากผู้แทนฝ่ายลูกจ้างต้องการให้มีการลงมติเพื่อแสดงว่าได้พยายามทำหน้าที่คือขอปรับค่าจ้างแล้วแต่เพิ่มมติ เพื่อนำไปชี้แจงกรณีที่มีการประกาศใช้อัตราค่าจ้างแล้ว มีลูกจ้างในจังหวัดสอบถาม

3.2.3 ผลการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดและผลการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้าง

จังหวัดกำแพงเพชร มีการประชุมคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด เพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2548 จำนวน 7 ครั้ง การประชุมโดยทั่วไปถือว่าการประชุมที่มีบรรยากาศไม่ตึงเครียด เนื่องจากกำแพงเพชรไม่ใช่เมืองอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีจำนวนสถานประกอบการ 2,554 แห่ง ลูกจ้าง 23,781 คน สถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีลูกจ้างเกิน 300 คน มีเพียง 6 แห่ง มีสภาพแรงงาน 1 แห่ง และมีตัวแทนจากสหภาพแรงงานร่วมเป็นอนุกรรมการทุกครั้ง ในที่นี้ผู้ศึกษาจะขอรายงานผลการประชุมคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแต่ละครั้ง โดยสรุป รวมทั้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้าง ดังนี้

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2543

เป็นการประชุมเพื่อขอทราบความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการฯ เกี่ยวกับการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการค่าจ้างกลางนำไปประกอบการประชุม เพื่อพิจารณาตามข้อเรียกร้องของผู้ใช้แรงงาน (สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งเรียกร้องให้รัฐบาลประกาศเพิ่มค่าจ้างขั้นต่ำแก่ผู้ใช้แรงงานให้สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพเนื่องจากไม่มีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นระยะเวลา 2 ปี แล้ว)

องค์ประชุม	11	คน
อนุกรรมการฝ่ายภาครัฐ	5	คน
อนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง	2	คน
อนุกรรมการฝ่ายลูกจ้าง	4	คน

ประธาน นายยงยุทธ ตะโกพร ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร

สรุปความคิดเห็นของอนุกรรมการแต่ละฝ่าย

อนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง	ให้ความเห็นว่าภาวะเศรษฐกิจยังคงต่ำอยู่ สถานประกอบการขนาดเล็กจะอยู่ลำบาก ถ้านายจ้างไม่มีกำลังจ่าย ก็อาจจะต้องลดจำนวนลูกจ้างลง
อนุกรรมการฝ่ายลูกจ้าง	อัตราเงินเพื่อเพิ่มขึ้น ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ถ้าเป็นไปได้ค่าจ้างขั้นต่ำก็ควรเพิ่มขึ้น
อนุกรรมการฯ ฝ่ายภาครัฐ	ขณะนี้สถานประกอบการขนาดเล็ก ยังไม่สามารถจ่ายตามอัตราได้ เห็นควรใช้อัตราเดิมไปก่อน

ประธาน จังหวัดกำแพงเพชรมีผลผลิตที่ไม่คึก การเพิ่มค่าจ้างในขณะนี้คงจะลำบาก เมื่อเศรษฐกิจดีขึ้น ก็ให้มีการพิจารณาใหม่ โดยขณะนี้ขอให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ให้นายจ้างจ่ายอัตราค่าจ้างตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้

การประชุมในครั้งนี้ ทุกฝ่ายเห็นพ้องกันว่าควรคงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจยังคงต่ำอยู่ ลูกจ้างก็ยอมรับ โดยเน้นว่าขอให้สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังเพื่อให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด

มติที่ประชุม ให้ใช้อัตราคิม (130 บาท) โดยเมื่อเศรษฐกิจดีขึ้นให้ประชุมเสนอเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้สูงขึ้น

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้างกลาง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีประกาศเรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ลงวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2543 กำหนดอัตราค่าจ้างพื้นฐานจากวันละ 130 บาทเป็น 133 บาท เป็นผลให้จังหวัดกำแพงเพชร มีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐาน คือวันละ 133 บาท มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2544

ครั้งที่ 2 วันที่ 11 กันยายน 2544

สืบเนื่องจากสหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ การตัดเย็บเสื้อผ้า และผลิตภัณฑ์หนังแห่งประเทศไทย และสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าแห่งประเทศไทย ได้ยื่นข้อเรียกร้องให้ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นอัตราเท่ากันทั่วประเทศ โดยไม่แบ่งแยกพื้นที่ ในอัตรารวันละ 200 บาท และ 180 บาท ตามลำดับ คณะกรรมการค่าจ้าง จึงขอให้คณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดจัดประชุมแล้วมีมติให้ความเห็นและข้อเสนอแนะว่าสมควรปรับปรุงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดที่เป็นอยู่หรือไม่

องค์กรประชุม	13 คน
อนุกรรมการฯ ภาครัฐ	5 คน
อนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง	3 คน
อนุกรรมการฝ่ายลูกจ้าง	5 คน

ประธาน นายกานต์ วสุวัต รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร

ความเห็นอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง จากตัวเลขการขอขึ้นค่าแรงสูงถึง 30 – 40 % ทุกวันนี้กิจการของสถานประกอบการไม่ดี ถ้าเพิ่มขึ้นอีก ผลกระทบก็จะเกิดกับประชาชน ราคาสินค้าก็จะเพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการอาจจะหาเทคโนโลยีมาแทนลูกจ้าง

ความเห็นอนุกรรมการฝ่ายถูกอ้าง ให้ความเห็นว่ามีข้อมูล ผลิตภัณฑ์จังหวัดและอัตรา การว่างงาน (ซึ่งจริง ๆ แล้วเป็นข้อมูลล่าสุดในขณะนั้น) ไม่เป็นปัจจุบัน และ การใช้ค่าจ้างอัตรา เดียวกันทั้งจังหวัด ทำให้เกิดข้อเท็จจริงว่าอำเภอที่อยู่ห่างไกลความเจริญของจังหวัดอย่างเช่น อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าจ้างขั้นต่ำสูงกว่าอีกอำเภอหนึ่งของจังหวัดที่มีเศรษฐกิจดี เช่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (ในขณะนั้นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของเชียงใหม่สูงกว่าสงขลา 10 บาท) และมีข้อสงสัยว่าข้อมูลสถานประกอบการที่ยังไม่จ่ายตามค่าจ้างขั้นต่ำยังมีจำนวนมาก

ความเห็นอนุกรรมการฯ ภาครัฐ (ยกเว้นประธาน) ไม่ได้ให้ความเห็น เพียงแต่ชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ความเห็นประธาน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำต้องดูว่าผู้ใช้แรงงานอยู่ได้หรือไม่ ขณะเดียวกันก็ต้อง ดูว่าผู้ประกอบการมีผลกำไรที่จะจ่ายให้ได้หรือไม่ ในภาวะเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ ถ้ามีการเรียกร้อง กันทุกฝ่าย บ้านเมืองก็จะวุ่นวาย

ในการประชุมครั้งนี้ เนื่องจากขณะนั้นเศรษฐกิจทั่วไปอยู่ในภาวะตกต่ำต่อเนื่อง มาจากวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ประกอบกับได้มีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐานจากวัน ละ 130 บาท เป็น 133 บาท จึงดูเหมือนจังหวัดกำแพงเพชร ได้ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำไปแล้ว การอภิปรายจึงมีไม่มาก และความเห็นของประธานก็ค่อนข้างชัดเจนว่าไม่ควรปรับ และมีความเห็นเพิ่มเติมว่าควรพิจารณาค่าจ้างขั้นต่ำควรแบ่งแยกตามประเภทกิจการด้วย ผลการประชุม จึงเป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย

มติที่ประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาจากข้อมูลประกอบกับสภาพข้อเท็จจริงในจังหวัด มีมติร่วมกันดังนี้

1. ให้ยื่นยันอัตราค่าจ้างขั้นต่ำอัตราเดิม คือวันละ 133 บาท
2. มีข้อเสนอแนะว่า การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำควรแบ่งแยกตามประเภทกิจการ

กิจการที่มีกำไรมากควรตอบแทนลูกจ้างมาก หากใช้อัตราเดียวกันจะไม่เป็นธรรมกับประเภท กิจการที่มีกำไรน้อย หากแบ่งแยกตามประเภทกิจการสามารถใช้อัตราเดียวกันทั่วประเทศได้

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้างกลาง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมีประกาศ เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2544 คงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของ จังหวัดกำแพงเพชร วันละ 133 บาท มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2545

ครั้งที่ 3 วันที่ 15 สิงหาคม 2545

เป็นการประชุมเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการค่าจ้างมีความเห็นว่าการ พิจารณากำหนดอัตราค่าจ้าง ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545 เป็นต้นมานั้น เป็นผลจากการเสนอแนะของคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด การบังคับใช้ดังกล่าว ล่วงเลยเป็นเวลาพอสมควรแล้ว สมควรที่คณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะได้วิเคราะห์

สถานการณ์และผลกระทบจากการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำดังกล่าว จึงให้ทุกจังหวัดประชุม คณะอนุกรรมการ เพื่อสรุปความเห็นต่อสถานการณ์ และผลกระทบอันอาจเกิดจากการกำหนด อัตราค่าจ้างขั้นต่ำและแนวโน้มการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในปีถัดไป

องค์กรประชุม	14	คน
อนุกรรมการฯ ภาครัฐ	5	คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายนายจ้าง	4	คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้าง	5	คน

ประธาน นายกานต์ วสุวัต รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร

ความเห็นอนุกรรมการฯ ฝ่ายนายจ้าง นายจ้างส่วนใหญ่จ่ายตามค่าแรงขั้นต่ำ บางคนก็ได้ สูงกว่าขั้นต่ำ ลูกจ้างที่ทำงานดี นายจ้างก็ปรับเพิ่มให้โดยอัตโนมัติอยู่แล้ว ถ้าเป็นลูกจ้างเข้าใหม่ อัตราที่ได้รับอยู่ก็สมเหตุสมผล ไม่ควรปรับเพิ่ม

ความเห็นอนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้าง ควรเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพราะอัตราเดิมลูกจ้างไม่สามารถ อยู่ได้ เฉพาะค่าอาหารค่าน้ำก็ครึ่งหนึ่งของค่าจ้างแล้ว ลูกจ้างยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า

ความเห็นอนุกรรมการฯ ฝ่ายภาครัฐ อนุกรรมการฝ่ายภาครัฐ (ยกเว้นประธาน) ไม่ได้ให้ความเห็น เพียงแต่ชี้แจงข้อมูลและข้อกฎหมายที่มีอนุกรรมการสอบถามเรื่องบทลงโทษกรณีสถาน ประกอบการฝ่าฝืนไม่จ่ายค่าจ้างตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

ความเห็นประธาน ประธานให้ความเห็นว่าเป็นธรรมดาที่นายจ้างอยากได้แพง ลูกจ้างอยาก ได้ถูก แต่พิจารณาด้วยความเป็นกลาง ควรจะต้องปรับขึ้นบ้างในภาวะที่สิ่งของมีราคาเพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการก็สามารถขายสินค้าได้ในราคาสูงขึ้น

การประชุมครั้งนี้ เนื่องจากขณะนั้นภาวะเศรษฐกิจโดยรวมกระเตื้องขึ้น แนวโน้ม จึงเป็นไปได้ในลักษณะน่าจะต้องการปรับอัตราค่าจ้าง โดยลูกจ้างเสนอขอปรับ 3-5 บาท และ มีการเจรจาต่อรองจนได้อัตรา 2 บาท เหตุที่ไม่ยุ่งยากส่วนหนึ่งมาจากความเห็นประธาน แต่โดยสรุปทุกฝ่ายพอใจ

มติที่ประชุม ที่ประชุมได้พิจารณาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ราคา สินค้าที่สูงขึ้น และภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศที่กระเตื้องขึ้น เห็นควรปรับอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดเพิ่มขึ้นอีก 2 บาท จากวันละ 133 บาท เป็น 135 บาท

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้าง กระทรวงแรงงานมีประกาศ เรื่อง อัตราค่าจ้าง ขั้นต่ำ ลงวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2545 กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร เป็น วันละ 135 บาท มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546

ครั้งที่ 4 วันที่ 5 สิงหาคม 2546 เป็นการประชุมเพื่อพิจารณากำหนด
อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดเสนาคณะกรรมการค่าจ้างพิจารณาประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2547

องค์ประชุม	14 คน
อนุกรรมการฯ ภาครัฐ	5 คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายนายจ้าง	4 คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้าง	5 คน

ประธาน นายทรงเดช จังคิยานนท์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร

ความเห็นอนุกรรมการฯ ฝ่ายนายจ้าง ยังไม่ควรปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ถึงแม้รัฐบาลจะบอกว่าเศรษฐกิจดี แต่ก็ไม่ได้ดีขึ้นทุกกิจการ อยากให้คำนึงถึงความเป็นจริง เรื่องค่าจ้างขึ้นอยู่กับความต้องการใช้แรงงาน ถ้าความต้องการสูง อัตรา 200 บาท ก็มีคนจ้างอัตราที่ใช้อยู่ ลูกจ้างก็อยู่ได้และเป็นอัตราที่สูงกว่าจังหวัดใกล้เคียง ปี 2546 ก็ได้ขึ้นค่าจ้างแล้ว หากขึ้นอีก ผู้ประกอบการรายย่อยบางรายอาจอยู่ไม่ได้ เห็นควรใช้อัตราค่าจ้างเดิม หากในปี 2547 มีการเปลี่ยนแปลงลูกจ้างอยู่ไม่ได้ ก็สามารถพิจารณาทบทวนใหม่ได้

ความเห็นอนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้าง ไม่เห็นด้วยกับการเปรียบเทียบค่าจ้างกับจังหวัดใกล้เคียง แต่แต่ละจังหวัดมีกิจการต่างกัน ดูจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับค่าครองชีพของลูกจ้างสูงขึ้นทุกรายการ ความสามารถในการจ่ายของนายจ้างไม่มีผลกระทบ การลงทุนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การกำหนดค่าจ้างโดยรัฐมีประโยชน์ นายจ้างส่วนใหญ่พยายามอยู่ในเส้นของกฎหมาย คือ จ่ายเท่าค่าจ้างขั้นต่ำ ถ้าไม่มีการปรับค่าจ้าง ลูกจ้างก็ไม่ได้ขึ้นค่าจ้าง ทำงาน 3 ปี ได้ค่าจ้างเท่าเดิม จากผลการหารือร่วมกัน ขอปรับค่าจ้างเพิ่มขึ้น 2 บาท

อนุกรรมการฯ ภาครัฐ (ยกเว้นประชน) ไม่ได้ให้ความเห็น โดยให้ฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างอภิปรายความเห็นประธาน ประธานให้ความเห็นเชิงแนะนำว่าเท่าที่ฟังจากนักลงทุน คนกำแพงเพชร มีปัญหาน้อยคุยกันรู้เรื่อง ตกลงกันได้

การประชุมครั้งนี้ เป็นครั้งแรกที่ความเห็นของฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างไม่ เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน และเป็นครั้งแรกที่มีการพักการประชุม 15 นาที เพื่อให้แต่ละฝ่ายได้ประชุมหารือกัน ซึ่งหลังจากนั้นแต่ละฝ่ายก็ได้สรุปผลการหารือซึ่งมีความเห็นคงเดิม สำหรับฝ่ายนายจ้างให้คงอัตราค่าจ้างเดิม เนื่องจากนายจ้างพิจารณาว่าค่าจ้างของจังหวัดกำแพงเพชรสูงกว่าจังหวัดใกล้เคียงที่มีเศรษฐกิจดีกว่าถึง 3 จังหวัด คือ ดาก นครสวรรค์ และ พิษณุโลก อยู่ 2 บาทจึงยังไม่ควรปรับ ในขณะที่ฝ่ายลูกจ้างยืนยันว่าไม่ควรเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง ต้องดูสภาพความเป็นจริงภายในจังหวัด ถ้ามีค่าจ้างที่เหมาะสม ก็จะไม่เกิดการ

เคลื่อนย้ายแรงงาน นักลงทุนก็ต้องการเข้ามาลงทุนมากขึ้นดังนั้น การขึ้นค่าจ้าง 1 - 2 % จากอัตราเงินเฟ้อ คือ 2 บาท จึงเป็นสิ่งที่เหมาะสม

โดยปกติแล้ว หากความเห็นของทั้งสองฝ่ายไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างชัดเจนเช่นกรณีการประชุมครั้งนี้ ก็จะต้องใช้การลงมติ แต่ประธานไม่ใช้การลงมติ และฝ่ายเลขานุการเองก็ไม่ได้เสนอให้ลงมติ ซึ่งผู้ศึกษาสังเกตว่าอนุกรรมการภาครัฐไม่ยอมให้มีการลงมติเพราะอาจจะเกิดความลำเอียงใจ ประธานจึงให้ความเห็นว่า ถ้าคุยกันอย่างอะลุ่มอล่วย การขึ้น 1 บาท น่าจะเหมาะสมโดยขอให้ถือว่าประธานขอความร่วมมือ

สรุปผลการประชุมในวันนั้นคือ ปรับอัตราค่าจ้างขึ้นต่ำขึ้น 1 บาท ซึ่งผู้ศึกษาได้สังเกตว่า ฝ่ายลูกจ้างยอมรับ แต่ฝ่ายนายจ้างมีท่าทีไม่เห็นด้วย แต่มีความเกรงใจ จึงไม่ให้ความเห็นแย้งประธาน การประชุมในวันนั้นถือว่าลูกจ้างพึงพอใจ แต่ฝ่ายนายจ้างไม่พึงพอใจต่อผลการพิจารณา

หลังจากนั้น ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ส่งรายงานการประชุมให้กับสำนักงาน ปลัดกระทรวงแรงงาน (ในขณะนั้นยังไม่มีแบบรายงานสรุปผลการประชุมเช่นในปีต่อ ๆ มา) ซึ่งภายหลังกระทรวงได้มีหนังสือขอให้ส่งแบบรับรองผลการประชุมของอนุกรรมการฯ เพิ่มเติม อาจจะเนื่องจากอ่านรายงานการประชุมแล้ว ไม่ชัดเจนว่าทุกฝ่ายรับรองผล ซึ่งสำนักงานแรงงานได้ส่งแบบรับรองผลการพิจารณา (ขึ้น 1 บาท) ให้อนุกรรมการฯ ซึ่งอนุกรรมการฯ ทุกคนรวมทั้งฝ่ายนายจ้างได้ลงนามรับรอง และหลังจากนั้นกระทรวงแรงงานได้มีประกาศ เรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดกำแพงเพชร ขึ้น 1 บาท จากวันละ 135 บาท เป็น 136 บาท มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2547

ครั้งที่ 5 วันที่ 21 กรกฎาคม 2547 เป็นการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดสำหรับใช้ในปี พ.ศ. 2548 เสนอคณะกรรมการค่าจ้าง

องค์ประชุม จำนวน	13 คน
อนุกรรมการฯ ภาครัฐ	5 คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายนายจ้าง	4 คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้าง	4 คน
ประธาน นายพินิจ พิษขกัลป์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร	

ความเห็นของผู้แทนแต่ละฝ่าย

ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ราคาของสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้นมิได้กระทบเฉพาะลูกจ้าง แต่มีประเภทสินค้าที่เป็นต้นทุนการผลิตของนายจ้างด้วยเช่นเดียวกัน แต่ก็มีความเห็นว่าควรเพิ่มค่าจ้าง โดยให้เป็นอัตราที่เหมาะสม เพราะถ้าเพิ่มสูง จะส่งผลกระทบต่อปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ประกอบกิจการ และบ่งบอกถึงค่าจ้างที่ไม่เป็นจริง

ผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง พิจารณาจากข้อมูลแล้วเห็นควรปรับค่าจ้าง มีลูกจ้างจำนวนมากที่ได้รับประโยชน์อย่างมากจากการเพิ่มอัตราค่าจ้างตามกฎหมาย เพราะหากไม่มีกฎหมายกำหนด โอกาสที่จะได้ปรับค่าจ้างในแต่ละปีมีน้อยมาก

ผู้แทนภาครัฐ ค่าจ้างต่ำมองในด้านของนายจ้าง ถือเป็นต้นทุนการผลิตซึ่งนายจ้างต้องการลด ในด้านของลูกจ้างถือเป็นรายได้ที่ใช้ในการดำรงชีวิตซึ่งลูกจ้างต้องการเพิ่ม ถือว่าเป็นธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ตามอนุกรรมการแต่ละฝ่ายควรเปลี่ยนแนวคิดมองในภาพรวมของจังหวัด ไม่มองเฉพาะในฝ่ายของตนเอง ให้ความสำคัญกับคุณค่าความเป็นคน ค่าจ้างควรเพียงพอต่อการดำรงชีพ และควรเพิ่มขึ้นตามค่าของเงินที่ลดลงเพื่อให้คนงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ความเห็นของประธาน ในการประชุมครั้งนี้ ประธานได้เสนอแนะการปฏิบัติงานของฝ่ายเลขานุการ คือ ฝ่ายเลขานุการไม่ควรทำหน้าที่เพียงรวบรวมข้อมูลนำเสนอข้อมูลให้ที่ประชุมทราบ แล้วปล่อยให้ภาระของอนุกรรมการพิจารณากันเอง ฝ่ายเลขานุการควรให้ความเห็นในที่ประชุมด้วยว่า ทิศทางการพิจารณาควรเป็นอย่างไร เช่น ควรกำหนดน้ำหนักข้อมูลอย่างไร ควรขึ้นค่าจ้างหรือไม่ เมื่อฝ่ายเลขานุการชี้แจงว่าเกรงว่าอนุกรรมการจะมองว่าเป็นการขึ้นค่าจ้างประธานกล่าวว่าไม่ต้องกังวลเรื่องนั้น เพราะอนุกรรมการมีวิจักษณ์ญาณของตนเอง การปล่อยให้อนุกรรมการตัดสินใจกันเอง ในระยะเวลาจำกัด และข้อมูลที่มีไม่มากและไม่ชัดเจน อาจทำให้การพิจารณาไม่เกิดผลคืออย่างที่ควรจะเป็น ดังนั้น ฝ่ายเลขานุการที่มีประสบการณ์ มีความรู้ ควรจะชี้แนะแนวทางให้อนุกรรมการ มีธงให้อนุกรรมการใช้เป็นพื้นฐานในการพิจารณาให้กว้างขวางและครอบคลุม

เนื่องจากการประชุมในครั้งนั้น มีแนวโน้มตั้งแต่แรกว่าควรมีการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เพราะเศรษฐกิจดีขึ้นและราคาข้าวของสูงขึ้นมากจากราคาน้ำมัน ทุกฝ่ายจึงเห็นพ้องต้องกันให้เสนอปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด โดยใช้อัตราเงินเพื่อเป็นฐานคำนวณมติที่ประชุม ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดขึ้น 2 บาท จากวันละ 136 บาท เป็น 138 บาท

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้าง กระทรวงแรงงานมีประกาศกระทรวง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดกำแพงเพชร ขึ้น 4 บาท จากอัตราวันละ 136 บาท เป็น 140 บาท

ทั้งนี้ คณะกรรมการค่าจ้างได้มีมติปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำขึ้นทุกจังหวัดในอัตรา 4 – 5 บาท เนื่องจากจากเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัด

ครั้งที่ 6 วันที่ 14 กรกฎาคม 2548 เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น ซึ่งมีการปรับตัวของราคาน้ำมันสูงขึ้นเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อราคาสินค้าอุปโภค บริโภคที่จำเป็นในการครองชีพของผู้ใช้แรงงาน นายกรัฐมนตรีจึงได้มีบัญชาให้กระทรวงแรงงานพิจารณา ทบทวนอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างเหมาะสม

องค์กรประชุม	จำนวน	13	คน
อนุกรรมการฯ ภาครัฐ		5	คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายนายจ้าง		5	คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้าง		3	คน

สรุปความเห็นของผู้แทนแต่ละฝ่าย

ผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง

1. ราคาน้ำมันเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ลูกจ้างมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ค่าของเงินลดลงมาก ลูกจ้างชั่วคราวรายวันได้รับผลกระทบจริง จึงควรพิจารณาขึ้นในอัตราที่ลูกจ้างอยู่ได้
2. กองทุนประกันสังคมน่าจะให้ผลตอบแทนกับผู้ประกันตนมากกว่าที่เป็นอยู่เพราะจะทำให้ลูกจ้างประหยัดค่าใช้จ่ายหรือมีเงินเพิ่มขึ้น เช่น อัตราค่าคลอดบุตร การขยายอายุของบุตรในการรับสิทธิประโยชน์ด้านสงเคราะห์บุตร
3. การขึ้นค่าจ้างเป็นจิตวิทยาที่มีผลต่อลูกจ้าง แต่อัตราที่ขึ้นจริงๆ แล้วไม่มาก นายจ้างควรจัดสวัสดิการให้กับลูกจ้างเพื่อลดค่าใช้จ่ายของลูกจ้างลง

ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง

เห็นใจลูกจ้างที่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันถ้าปรับสูงเกรงว่าจะกระทบต่อนายจ้าง และอาจต้องลดสวัสดิการที่ให้กับลูกจ้างลง แต่ก็เห็นด้วยกับการปรับอัตราค่าจ้าง แต่ขอให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสม

ผู้แทนภาครัฐ

ปริมาณเงิน (อัตราค่าจ้าง) ที่เพิ่มขึ้นไม่ได้สะท้อนถึงความเป็นจริง เพราะปรับแก้ไม่กี่บาท แต่เป็นจิตวิทยาสังคม ควรใช้วิธีคิดหาข้อยุติร่วมกันให้เกิดประโยชน์ ทั้ง 2 ฝ่าย เห็นด้วยกับแนวคิดนำเงินกองทุนประกันสังคมมาจัดสวัสดิการให้กับลูกจ้าง

การประชุมครั้งนี้ น่าจะถือว่าง่ายที่สุดเท่าที่เคยประชุมมา เนื่องจากเหตุผลที่จัดให้มีการประชุมทบทวนมีคำตอบอยู่แล้ว ว่าต้องขึ้นค่าจ้าง และฝ่ายเลขฯ ได้ใช้ตารางการปรับค่าจ้างขั้นต่ำตามอัตราเงินเพื่อเป็นแนวทางให้อนุกรรมการฯ พิจารณา ดังนั้นทุกฝ่ายจึงตกลงกันได้ด้วยความพึงพอใจ

มติที่ประชุม ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำขึ้น 3 บาท จากอัตรารวันละ 140 บาท เป็น 143 บาท ผลการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้าง กระทรวงแรงงานมีประกาศกระทรวง (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดกำแพงเพชร จากอัตรารวันละ 140 บาท เป็น 143 บาท มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2548

ครั้งที่ 7 วันที่ 26 ตุลาคม 2548 เพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดสำหรับใช้ในปี พ.ศ. 2549

องค์กรประชุม	จำนวน	11	คน
อนุกรรมการฯ ภาครัฐ		5	คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายนายจ้าง		3	คน
อนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้าง		3	คน

ประธาน นายไพศาล รัตนพิลลล ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร

สรุปความเห็นของผู้แทนแต่ละฝ่าย

ผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง

ค่าครองชีพของลูกจ้างเพิ่มสูงขึ้น และจะสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่ลูกจ้างต้องใช้เป็นพาหนะ ค่าสาธารณูปโภคที่ปรับสูงขึ้น ทำให้ลูกจ้างมีรายได้น้อยพอใช้จ่าย และหากเป็นลูกจ้างที่ต้องรับผิดชอบคนในครอบครัวก็จะมีภาระเพิ่มมากขึ้น จึงควรปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มขึ้น

ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง

ถ้าพิจารณาตามแนวคิด อัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นอัตราค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับแรงงานไร้ฝีมือ 1 คน ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ จึงไม่น่าจะคิดรวมค่าใช้จ่ายของคนในครอบครัว นายจ้างมีความเข้าใจว่าลูกจ้างมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่นายจ้างก็มีภาระเช่นเดียวกัน ขณะนี้ภาวะต่าง ๆ ก่อนข้างคงที่ ราคาน้ำมันก็มีแนวโน้มลดลงเห็นควรใช้อัตราเดิมไปก่อน หากต่อไปถ้าภาวะเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วก็ให้มีการพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ผู้แทนภาครัฐ

ระยะเวลาในการพิจารณาปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำค่อนข้างเร็วเกินไป เนื่องจากมีการทบทวนปรับเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2548 ทำให้ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนเพียงพอ ถ้าพิจารณาจากสถานะขณะนี้ทุกอย่างค่อนข้างคงที่ เรื่องน้ำมันลูกจ้างบางส่วนก็มีสวัสดิการ เช่น รถรับส่งจากนายจ้าง เห็นว่าควรใช้อัตราเดิมไปก่อน จนกว่าสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลง หากมีภาวะด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพอย่างชัดเจน ถึงแม้ส่วนกลางจะไม่สั่งการให้มีการทบทวน ทางจังหวัดสามารถพิจารณาเสนอทบทวนอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อส่วนกลางได้ ไม่มีข้อจำกัดว่าการพิจารณาครั้งนี้จะใช้เป็นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตลอดทั้งปี 2549 จึงขอให้รอดูสถานการณ์ระยะหนึ่งก่อน

ความเห็นประธาณ เห็นว่ายังเร็วเกินไป ควรรอดูสถานการณ์ก่อน

ในการประชุมครั้งนี้ อนุกรรมการภาครัฐ และนายจ้างได้เสนอความเห็นตรงกันว่ายังไม่ควรปรับ ซึ่งอนุกรรมการฯ ฝ่ายลูกจ้าง ซึ่งตอนแรกขอปรับขึ้น 3 บาท ต่อมาภายหลังมีท่าทีว่ายอมรับผลการว่าควรรอดูสถานการณ์ก่อน แต่ขอให้มีการลงมติเพื่อที่หากภายหลังมีลูกจ้างในจังหวัดสอบถาม จะได้สามารถชี้แจงได้ว่าได้พยายามขอปรับแล้ว แต่ไม่ได้รับการรับรองมติ

ผลการประชุมครั้งนี้ จึงใช้การลงมติโดยการลงคะแนนเสียงตามระเบียบคณะกรรมการค่าจ้างว่าด้วยองค์ประชุม และวิธีดำเนินงานของคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด พ.ศ. 2542 ข้อ 3.4 ว่าด้วยการลงมติ ซึ่งที่ประชุม 2 ใน 3 คือ 8 : 11 เสียง (8 เสียง ได้จากอนุกรรมการภาครัฐ + ฝ่ายนายจ้าง) ลงมติว่าไม่ปรับ

มติที่ประชุม ให้คงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดไว้ที่ 143 บาท ไปก่อน เนื่องจากได้มีการปรับไปเมื่อ 1 สิงหาคม 2548 และยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน โดยหากต่อไปมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัด ให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ผลการพิจารณาของคณะกรรมการค่าจ้าง กระทรวงแรงงานมีประกาศ เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำฉบับที่ 6 ลงวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2548 คงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดกำแพงเพชร วันละ 143 บาท มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2549

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

4.1. สรุปผลการศึกษา

เดิมนั้น การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดทั่วประเทศเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการค่าจ้างกลาง ต่อมาหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในขณะนั้น ได้พิจารณาว่าแนวทางการกำหนดอัตราค่าจ้างดังกล่าวไม่เหมาะสมเนื่องจากไม่สะท้อนให้เห็นสภาพเศรษฐกิจ และการครองชีพของประชาชนในจังหวัด รวมทั้งเป็นอุปสรรคต่อการจ้างงาน เห็นควรกระจายอำนาจการกำหนดอัตราค่าจ้างให้กับจังหวัด โดยให้มีคณะกรรมการระดับจังหวัด ทำหน้าที่พิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดเสนอคณะกรรมการค่าจ้าง โดยอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยยังคงเป็นของคณะกรรมการค่าจ้างโดยพิจารณาจากอัตราที่จังหวัดเสนอ

คณะกรรมการค่าจ้างกลางได้มีคำสั่งแต่งตั้งอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดตามที่คณะกรรมการสรรหาคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดเสนอเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2542 และคณะอนุกรรมการฯ เริ่มปฏิบัติหน้าที่ในปี พ.ศ. 2543

จังหวัดกำแพงเพชรมีคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2548 จำนวน 3 ชุด โดยผู้แทนฝ่ายภาครัฐประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด เป็นอนุกรรมการ แรงงานจังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ส่วนผู้แทนฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างมาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาคณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด ซึ่งสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเป็นเลขานุการ อนุกรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถจากประสบการณ์ในการทำงาน จึงมีบทบาทในการประชุมค่อนข้างมากทุกคน ส่วนผู้แทนฝ่ายลูกจ้างถึงแม้จะมีบางคนไม่ค่อยกล้าพูดแสดงความคิดเห็น แต่ในแต่ละชุดจะมีผู้ที่เข้มแข็ง ทำหน้าที่เป็นผู้แทนฝ่ายของตนเองอย่างเต็มที่ มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง นำเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายลูกจ้างจำนวน 2-3 คน ทำให้ในการเจรจาลูกจ้างไม่ถือว่าเป็นผู้เสียเปรียบแต่อย่างใด

ในช่วงปี พ.ศ.2543 – 2548 จังหวัดกำแพงเพชรมีการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้างเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัด จำนวน 7 ครั้ง ซึ่งปกติแล้วการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะจัดให้มีปีละครั้ง แต่ในปี 2548 มีการประชุม 2 ครั้ง เนื่องจากในช่วงกลางปีเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสืบเนื่องจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงาน กระทรวงแรงงานจึงให้มีการประชุมเพื่อทบทวนอัตราค่าจ้างในช่วงกลางปี 1 ครั้ง และประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างสำหรับใช้ในปีถัดไปอีก 1 ครั้ง

ในการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ คณะอนุกรรมการจะพิจารณาจากข้อมูลตามกรอบแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้างกำหนดไว้ โดยใช้ข้อมูล 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มหลักเกณฑ์ด้านความจำเป็นในการครองชีพของลูกจ้าง ซึ่งจะใช้อัตราเงินเพื่อ ราคาดินค้า และผลการสำรวจค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรม ข้อมูลกลุ่มที่ 2 กลุ่มหลักเกณฑ์ด้านความสามารถในการจ่ายของนายจ้าง ซึ่งตามกรอบแนวทางกำหนดให้ใช้อัตราการสำรวจอุตสาหกรรมซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจให้กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นข้อมูลแสดงถึงต้นทุนการผลิต แต่เนื่องจากข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน และบางครั้งไม่สามารถหาข้อมูลได้ จังหวัดกำแพงเพชรจึงไม่ได้ใช้ข้อมูลนี้ แต่จะใช้ข้อมูลดัชนีราคาผู้ผลิตแทน ส่วนข้อมูลที่แสดงถึงความสามารถของธุรกิจ ใช้อัตราการลงทุนของจังหวัดและข้อมูลการชำระภาษีนิติบุคคล ข้อมูลกลุ่มที่ 3 กลุ่มหลักเกณฑ์ด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ใช้อัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด รวมทั้งข้อมูลสถานการณ์ด้านแรงงานและสังคมอื่น ๆ เช่น การเลิกจ้าง ผลการตรวจสถานประกอบการเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำ การจัดหางานของจังหวัด ภาวะการมีงานทำ อัตราการว่างงาน เป็นต้น และในระยะหลัง ๆ ได้นำเสนอข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวมของประเทศอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

สำหรับวิธีการประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำนั้น คณะอนุกรรมการจะพิจารณาข้อมูลร่วมกันและลงความเห็นว่าจะปรับหรือไม่ ถ้าความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับก็จะพิจารณาว่าจะปรับในอัตราเท่าใด โดยอัตราเงินเพื่อและการเจรจาต่อรองระหว่างนายจ้างลูกจ้างจะเป็นตัวกำหนดอัตราที่จะปรับ แต่ถ้าอนุกรรมการส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจะไม่ปรับ ซึ่งกรณีนี้ประธานก็จะกล่าวชี้แจงเพิ่มเติมเพื่อให้ฝ่ายลูกจ้างสบายใจว่าขณะนี้ยังไม่สมควรปรับ แต่ถ้าต่อไปมีข้อเท็จจริงที่ควรปรับค่าจ้างได้ ก็สามารถพิจารณาใหม่ได้ แต่ถ้าเป็นกรณีความเห็นอนุกรรมการของฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้างไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่สามารถตกลงกันได้ ซึ่งปกติแล้วจะต้องใช้การลงมติ แต่จังหวัดกำแพงเพชร มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น 1 ครั้ง ประธานได้ใช้วิธีไกล่เกลี่ยขอความร่วมมือมีมติให้ปรับค่าจ้าง

การประชุมเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดกำแพงเพชรจำนวน 7 ครั้ง นั้น มีอนุกรรมการเข้าประชุมในแต่ละครั้งอยู่ระหว่าง 11-14 คน ผู้ว่าราชการจังหวัด เข้าประชุมด้วยตนเอง 2 ครั้ง มอบหมายรองผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าประชุมแทน 5 ครั้ง มีมติให้ปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 4 ครั้ง ไม่ปรับ 3 ครั้ง ผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ค่าจ้างเห็นชอบตามที่จังหวัดเสนอทุกครั้ง ยกเว้นครั้งหนึ่งที่ปรับให้มากกว่าอัตราที่จังหวัดเสนอ ซึ่งเป็นการปรับในอัตราเดียวกันทั่วประเทศ คือ 4-5 บาท สำหรับความพึงพอใจของอนุกรรมการ ต่อผลการประชุม พึงพอใจทุกฝ่าย 6 ครั้ง เนื่องจากตกลงกันได้ตามเหตุผลและสภาพแวดล้อม ทางเศรษฐกิจในขณะนั้น ถึงแม้จะมีการลงคะแนนเสียง 1 ครั้ง แต่ก็เนื่องจากผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ต้องการให้ใช้การลงคะแนนเสียงเพื่อสามารถตอบข้อซักถามของลูกจ้างในจังหวัดได้ว่าได้พยายาม ทำหน้าที่แล้วแต่แพ้มติ พึงพอใจไม่ครบทุกฝ่าย 1 ครั้ง เนื่องจากฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างไม่สามารถ ตกลงกันได้ โดยลูกจ้างยืนยันขอปรับขึ้น 2 บาท นายจ้างเห็นว่าไม่ควรปรับ ประธานได้ไกล่เกลี่ย ขอความร่วมมือให้ขึ้น 1 บาท ซึ่งฝ่ายนายจ้างไม่พึงพอใจต่อมติดังกล่าวแต่เกรงใจประธานจึงไม่แย้ง และตกลงตามนั้น

4.2 ปัญหา - ข้อจำกัด

ปัญหาหรือข้อจำกัดในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดกำแพงเพชร นั้น ผู้ศึกษาขอรายงานสรุปดังนี้

4.2.1 อนุกรรมการไม่สามารถเข้าประชุมได้ครบทุกคนในการประชุมแต่ละครั้ง เนื่องจากอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างมักจะมีภารกิจ และมีวันว่างไม่ตรงกัน ถึงแม้จะมี ผู้เข้าประชุมครบองค์ประชุมแต่หากทุกคนเข้าประชุมได้ทั้งหมดก็จะทำให้ผลการพิจารณา มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากต้องใช้การลงมติโดยการลงคะแนนเสียง

4.2.2 ข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณา ข้อมูลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 นั้น มีข้อมูลที่ เพียงพอ แต่กลุ่มที่ 2 ถือว่ามีข้อมูลน้อยเพราะใช้เพียงข้อมูลการชำระภาษีนิติบุคคล และข้อมูลการลงทุนของจังหวัด ส่วนดัชนีราคาผู้ผลิตเป็นข้อมูลระดับประเทศ

ข้อมูลผลการสำรวจค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพของลูกจ้าง (ข้อมูลกลุ่มที่ 1) การรายงานผลเข้าใจยากและซับซ้อน เป็นวิชาการทางสถิติมากเกินไป คำอธิบายถึงความหมาย ของแต่ละแนวคิดก็เข้าใจยาก

4.2.3. การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานแรงงานจังหวัดกำแพงเพชรในฐานะเลขานุการฯ เป็นเพียงการรวบรวมข้อมูลนำเสนอให้อนุกรรมการเป็นผู้พิจารณา ส่วนในเรื่องของวิชาการความรู้ด้านค่าจ้าง การวิเคราะห์ข้อมูล การเชื่อมโยงประเด็น การนำเสนอความเห็นต่างๆ ต่อที่ประชุม ยังมีความรู้ ความชำนาญไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพ

4.2.4 นายจ้าง/เจ้าของสถานประกอบกิจการในจังหวัดกำแพงเพชร ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการตอบข้อมูลเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำ โดยในการสำรวจค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรมปี 2547 ซึ่งส่งแบบสอบถามขอความร่วมมือให้นายจ้างมอบให้ลูกจ้างตอบข้อมูลแล้วส่งกลับ นายจ้างตอบกลับคืนมาน้อย ต้องติดตามทวงถามหลายครั้ง (รวมทั้งในปี พ.ศ.2548 สำนักงานแรงงานจังหวัดได้จัดทำโครงการสำรวจความคิดเห็นของนายจ้าง ลูกจ้างเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ โดยส่งแบบสอบถามให้นายจ้าง ลูกจ้างในจังหวัดฝ่ายละ 450 ฉบับ พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืน มีนายจ้างตอบกลับคืนมาเพียงร้อยละ 18 ในขณะที่ลูกจ้างส่งกลับคืนร้อยละ 34 แสดงให้เห็นว่านายจ้างไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร)

4.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาขอเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด จากผลการศึกษา ดังนี้

4.3.1 ค่าตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่อนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด

คณะอนุกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ โดยเฉพาะฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างถือได้ว่าเป็นผู้ที่เสียสละ รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้กำหนดอัตราค่าจ้างของจังหวัด เป็นผู้แทนในฝ่ายของตน มีความกดดันและต้องใช้เวลาทำงานในการเข้าประชุม จึงควรกำหนดค่าตอบแทนให้คุ้มค่ากับภาระหน้าที่ ปัจจุบันอนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้างจะได้รับเบี้ยประชุมคนละ 500 บาท ซึ่งเป็นอัตราตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และค่าพาหนะไม่เกินคนละ 400 บาท ซึ่งจังหวัดกำแพงเพชรจะคำนวณตามระยะทางตามราคาจ้างเหมาพาหนะ ซึ่งบางคนก็จะได้รับไม่ถึง 400 บาท จึงควรปรับค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่และเป็นแรงจูงใจให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกมากขึ้น รวมทั้งเป็นแรงจูงใจในการเข้าประชุมของอนุกรรมการ โดยผู้ศึกษาเห็นว่าอัตราที่เหมาะสมรวมทั้งหมดแล้วไม่ควรน้อยกว่า 1,500 บาท/คน/ครั้ง สำหรับผู้แทนฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง ส่วนผู้แทนฝ่ายภาครัฐนั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะข้าราชการ อัตราที่ได้รับอยู่ถือว่าเหมาะสมแล้ว

นอกจากนั้นแล้ว การคัดเลือกผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง ควรคัดเลือกจากผู้ที่มีจิตสาธารณะ โดยพิจารณาจากผู้ที่ทำงานกับองค์กรอื่น ๆ นอกเหนือจากองค์กรของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีความสนใจในการปฏิบัติหน้าที่ และมีความคิดเพื่อส่วนรวม

4.3.2 การส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับคณะกรรมการ

สำหรับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับอนุกรรมการที่ผ่านมานั้นกระทรวงแรงงานจะจัดฝึกอบรมเฉพาะผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง และฝ่ายเลขานุการ โดยจัดเป็นการประชุมขนาดใหญ่ ผู้เข้าประชุมจำนวนมาก ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออนุกรรมการฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้างไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ครบทุกคน เพราะต้องเดินทางไกล และระยะเวลาฝึกอบรม 2 วันนั้น มากเกินไปสำหรับนายจ้าง ลูกจ้าง ที่มีภารกิจมาก และนายจ้างของลูกจ้าง อาจจะไม่สนับสนุนให้ลูกจ้างไปฝึกอบรมเพราะเกรงว่าจะเสียการทำงาน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเสนอแนะว่าควรจัดอบรมเป็นกลุ่มจังหวัด โดยเชิญอนุกรรมการทุกคนรวมทั้งภาครัฐเข้าร่วมการอบรม สถานที่อบรมใช้จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งที่มีความพร้อม และระยะเวลาอบรมควรเป็น 1 วัน โดยในภาคเช้าเป็นการบรรยายให้ความรู้ที่เจาะลึก ภาคบ่ายเป็นการฝึกปฏิบัติจริง และนำเสนอให้เสร็จสิ้นภายในวันเดียวและสามารถเดินทางกลับจังหวัดตนเองได้ จะทำให้อนุกรรมการเข้ารับการฝึกอบรมได้มากขึ้น และในระหว่างที่มีการฝึกปฏิบัติจำลองการประชุม นั้น กระทรวงควรจัดเจ้าหน้าที่สังเกตการณ์และให้คำแนะนำกับผู้เข้าประชุมให้เห็นแนวทางที่ชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการประชุมจริงของจังหวัด

นอกจากนั้น กระทรวงฯ ควรมีการอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้กับแรงงานจังหวัด และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานนอกเหนือจากการฝึกอบรมร่วมกับนายจ้าง ลูกจ้าง โดยให้มีการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง ที่แต่ละจังหวัดประสบอยู่ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และวิธีการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้แต่ละจังหวัดได้เรียนรู้การทำงานของจังหวัดอื่น ๆ เกิดแนวคิดความรู้ใหม่ ๆ นำไปใช้ในจังหวัดของตนเอง

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ก็ควรจะต้องมีการพัฒนาตนเอง เรียนรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ จากเอกสารต่าง ๆ ที่กระทรวงจัดส่งให้ และจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ โดยเฉพาะในปัจจุบัน เทคโนโลยีมีความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลเป็นอย่างมาก รวมทั้งการสอบถามส่วนกลาง กรณีไม่เข้าใจ หรือไม่แน่ใจ โดยที่ฝ่ายเลขานุการฯ จะต้องเป็นผู้รู้จริง และตอบคำถามของทุกฝ่ายได้อย่างถูกต้อง ซึ่งนอกจากจะเป็นการทำให้กระบวนการในการพิจารณาคำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับอนุกรรมการฯ อื่น ๆ ด้วย

4.3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณา

กระทรวงแรงงานควรมีการดำเนินการเพื่อพิจารณากำหนดข้อมูลที่จะใช้สนับสนุนกลุ่มหลักเกณฑ์ด้านความสามารถในการจ่ายของนายจ้างเพิ่มขึ้น (ข้อมูลกลุ่มที่ 2) โดยเป็นข้อมูลที่ทันเหตุการณ์และวัดผลได้ รวมทั้งปรับการรายงานผลการสำรวจค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรมให้เข้าใจง่ายและตรงประเด็น

4.3.4 วิธีการพิจารณาว่าควรปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดหรือไม่

วิธีการในการพิจารณาว่าควรหรือไม่ควรปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมในขณะนั้นแล้ว การอภิปรายของแต่ละฝ่าย(ฝ่ายนายจ้าง และ ลูกจ้าง)มีส่วนสำคัญต่อแนวโน้มของการตกลงว่าจะปรับหรือไม่ปรับเป็นอย่างมาก คงจะเห็นได้จากในจังหวัดใกล้เคียงกันสภาพเศรษฐกิจคล้ายกัน แต่บางจังหวัดมีการปรับ บางจังหวัดไม่ปรับ ขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของผู้แทนแต่ละฝ่าย ทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างควรต้องเข้มแข็งพอกัน หากมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเข้มแข็งกว่า ผลการพิจารณาจะไม่ประสบความสำเร็จที่ดี ดังนั้นฝ่ายภาครัฐจะต้องสร้างความสมดุลโดยทำให้กระบวนการในการใช้ข้อมูลดีขึ้น มีข้อมูลมากขึ้น ใช้คุณสมบัติของข้อมูลที่มีอยู่ในมือถึงแม้จะไม่สมบูรณ์ให้ได้มากที่สุด แต่ปัญหาก็คือ ภาครัฐในระดับจังหวัดยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ จากข้อจำกัดด้านข้อมูลและความรู้ ความชำนาญของฝ่ายเลขานุการฯ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นว่าน่าจะมีการแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ โดยอาจเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ด้านงานค่าจ้างจากสถาบันการศึกษาในจังหวัด

ทั้งนี้ ก่อนการประชุมฝ่ายเลขานุการฯ ควรเข้าพบประธานการประชุมเพื่อรายงานข้อมูลให้ประธานทราบก่อนจะมีการประชุม เพื่อที่ประธานจะได้รับทราบแนวทางและสอบถามความคิดเห็น หรือข้อมูลอื่น ๆ นำไปใช้ในวันประชุม ซึ่งอาจจะทำให้ผลการประชุมเป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่ายได้มากที่สุด เนื่องจากความเห็นของประธานเป็นสิ่งที่อนุกรรมการอื่น ๆ ให้ความสำคัญ และบางครั้งสามารถชี้นำถึงผลการพิจารณาได้

สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ฝ่ายเลขานุการฯควรส่งระเบียบขบวนการประชุมให้อนุกรรมการศึกษาก่อนการประชุมด้วย

4.3.5 หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาปรับอัตราค่าจ้าง

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาปรับอัตราค่าจ้างในช่วงแรก ๆ ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน อัตราที่ใช้ปรับจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการเจรจาต่อรองของแต่ละฝ่าย แต่ภายหลังมีการใช้ตารางการปรับตามอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งทำให้อนุกรรมการรู้สึกว่ามีหลักเกณฑ์ที่เป็นวิชาการ แต่ในการกำหนดอัตราที่จะปรับควรต้องใช้สองส่วนประกอบกันคืออัตราตามตารางและความเห็นหรือการเจรจาต่อรองของฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง จะทำผลการพิจารณาเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ตารางดังกล่าวควรใช้เป็นฐานในการคำนวณเท่านั้น การกำหนดว่าจะขึ้นเท่าใดควรให้อนุกรรมการเป็นผู้พิจารณา เพราะหากใช้อัตราตามตารางอย่างเดียว อนุกรรมการฯ จะไม่มีบทบาทและลดความสำคัญลง

4.3.6 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายเลขานุการฯ และคณะอนุกรรมการ

เนื่องจากในแต่ละปี จะมีการประชุมอนุกรรมการเพียงไม่กี่ครั้ง ในระหว่างที่ไม่มีการประชุมนั้น ฝ่ายเลขานุการควรมีการติดต่อกับอนุกรรมการอยู่เสมอ เช่น ส่งข่าวความเคลื่อนไหวของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ข่าวกระทรวงแรงงาน (จังหวัดกำแพงเพชรจะส่งวารสารกระทรวงให้คณะอนุกรรมการด้วยทุกฉบับ) จัดทำโครงการเยี่ยมชมสถานประกอบการที่อนุกรรมการทำงานอยู่ ส่งบัตรอวยพรวันเกิด หรือวันปีใหม่ หรือเมื่อได้บัตรประจำตัวอนุกรรมการมาแล้ว ก่อนส่งให้ก็นำไปเคลือบพลาสติก เพื่อให้อนุกรรมการเกิดความประทับใจและรู้สึกเป็นกันเอง และจะทำให้อนุกรรมการทราบข่าวความเคลื่อนไหวด้านแรงงานอยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพความและร่วมมือในการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการค่าจ้างกลาง. 2541. ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มาซึ่งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายลูกจ้างในคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด.
- คณะกรรมการค่าจ้างกลาง. 2542. ระเบียบว่าด้วยองค์ประชุมและวิธีดำเนินงานของคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด.
- คณะกรรมการค่าจ้าง. 2547. ระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด.
- สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง. 2540. คู่มือเลขานุการคณะกรรมการค่าจ้าง. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง. 2542. ประมวลข้อมูล เรื่อง การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง. 2545. คู่มือประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการประเมินผลการกระจายอำนาจการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง. 2547. กรอบแนวทางการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. 2546. กรอบแนวทางการเสนอแนะและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. 2547. รายงานศึกษาวิจัยเรื่องความจำเป็นในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงแรงงาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. 2547. รายงานการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานไร้ฝีมือในภาคอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร. กระทรวงแรงงาน.
- สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร. 2543. รายงานการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร, ครั้งที่ 1/2543. 27 มีนาคม.
- สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร. 2544. รายงานการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร, ครั้งที่ 2/2544. 11 กันยายน.
- สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร. 2545. รายงานการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร, ครั้งที่ 1/2545. 15 สิงหาคม.

- สำนักงานแรงงานจังหวัดกำแพงเพชร. 2546. รายงานการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้าง
ขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร, ครั้งที่ 2/2546. 5 สิงหาคม.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดกำแพงเพชร. 2547. รายงานการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้าง
ขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร, ครั้งที่ 2/2547. 21 กรกฎาคม.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดกำแพงเพชร. 2548. รายงานการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้าง
ขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร, ครั้งที่ 3/2548. 14 กรกฎาคม.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดกำแพงเพชร. 2548. รายงานการประชุมคณะกรรมการอัตราค่าจ้าง
ขั้นต่ำจังหวัดกำแพงเพชร, ครั้งที่ 1/2549. 26 ตุลาคม.